

bros. 370

Brosing

Tre Prædikener,

nemligt:

Afsledsprædikener

i Vestremolands og Høvaag Kirker,

og

Tilstrædelsesprædiken

i Bergens Nylkirke,

af

H. J. Grøgaard.

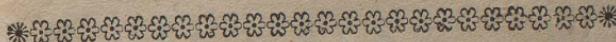

Bergen, 1823.

Trykt hos Chr. Dahl, R. S.

Universitetsbiblioteket
Brosing

496875

F o r e i n d r i n g .

These hadde det faldet mig ind, at lade disse tre Prædikener trykke, hvis ei mange af mine forrige Tilhørere hadde, paa en mig usforglemmelig Maade, derom yttert Deres Hukster, især hvad de to første angaaer. Hvad Kjørlighed forlanger, har Kjørlighed vanskeligt ved at negte, og her ere de da, om jeg endog derved skulde udsætte mig for Dadel af dem, der nu, da vi ingen Mangel have paa trykte Prædikener, kun ville til-lade Weltalenheds Monstre at offentliggjores ved Pressem.

IV

Kjært er det mig dog, at herved gives mig Anledning til
offentlig at bevidne hine Menigheder mit Hjertes Tak
for den velvillige Godhed mig blev ydet ogsaa ved Aftfeden,
 hvilken med Erkjendtlighed og Blessignelses Ønsker indtil
sidste Stund vil være i kjært Minde hos Deres evig hengivne

Grogaard.

A f f l e d s p r æ d i k e n

en men komme min troghed og døde min val
med. **Vestre mols Kirke,**
1. februar 1823.

Dit Ord, o Gud! lad kjendelig paa os velsigner
være! Vor Lov og Pris lad trekkes Dig. Og hør hvad
vi begjere! I Jesu Mavn og Jesu Kro, Vi bede at Dit
Ord maas voe hos os til Verdens Ende. Amen.

Om det idag skulde falde mig vanskeligere,
end ellers, at tale til Eder; om baade min Hus-
kommelse og min Kraft skulde svigte, saa
at jeg maaske ikke kan udføre hvad jeg har ber-
tænkt at sige, da undres ikke derpaa, mine an-
dægtige Tihørere! Utaknemmelig var jeg mod
min Gud, uskjønsmind mod mine Venner og Vel-
gjøvere i denne Menighed, let sindig ved mit Em-
beds Vigighed, og det meget som er at betcen-
te ved Afsleden, om denne Dag ikke vældeligen
virkede paa mit Hjerte og dets Hølser. Min-
lens Gud, som hidindtil har hjulpet mig, op-

2 3 3 1 6 3 1 4 8 3 2 3 7 3 8

live mit Mod og styrke min Afnægt, naar jeg til Aftæd indbefatter Sunnen af Alt, hvad jeg i den Høiestes Navn har taler til Eder, i disse Salomons Ord af Prædik. 12, 13—14. Enden paa Sagen, naar alting er hørt, er denne: Frygt Gud, og hold hans Bud; thi det bør hvert Menneske at gjøre; Thi Gud skal føre hver Gjerning for Dom, med alt det som er skjult, enten det er Godt eller Ondt! Frygt Gud, thi Herrens Frygt er Viisdom, og at vige fra det Onde er Forstand. ¹⁾ Og mit Ønske var og er, at I skulle være vise til det Gode og enfoldige til det Onde. Frygt Gud, thi Herren skal velsigne dem, som frygte ham, de Smaa med Store. ²⁾ Og mit Ønske var og er: Velsignelse over eder Alle, fra den andlevede Olding til Barnet ved Moderens Bryst. Frygt Gud, thi Lidet i Herrens Frygt er bedre, end et stort Liggende fæ, naar der er Forstyrrelse derhos. ³⁾ Og mit Ønske var og er, at I alle, hvad enten Gud gav Eder meer eller mindre, maatte nyde huuslig Lyksalighed i Eders Boliger. Derfor var det ogsaa mit Hjertes varmeste Ønske ved alle mine Prædikener at opbygge Eder i Herrens Frygt. Og idag, da jeg nedlægger

¹⁾ Job. 28, 28. ²⁾ Ps. 115, 13.

³⁾ Ordspr. 15, 16.

mit Embede blandt Eder, naar jeg have hort
det sidste Ord af min Mund, jeg som Jesu
Sendebud havde at sige Eder, saa bliver En-
den paa Sagen, naar altting er hørt: Frygt
Gud og hold hans Bud.

Begge Dele maae være samlede. Vistnok
kan der i det menneskelige Hjerte findes en Frygt
for Gud, som ikke virker Lydighed. Den kan
være for lidet, for fortvarende, som hos Fe-
lix, da han hørte Paulus tale om Retfærdig-
hed, Alshold og den tilkommende Dom, da blev
han bange og svarede: Gak bort denne Gang;
naar jeg faaer beleiligt Tid vil jeg lade Dig
kalde til mig. ¹⁾) Den kan ogsaa være for
stor, idet den er uden al Tillid til Gud, saa
den syrter Synderen i Fortvivelse, som Judas.
Man kan ogsaa tildeels holde Guds Bud uden
at frygte for ham. Der gives en tilsyneladende
Lydighed mod Guds Bud, som hos Phari-
særne, der ikke er Guds frygt, men heller Men-
neskefrygt, Frygt for at tage sin Credit, sin
Agtelse. Frygt altsaa Gud saaledes, at Du
med barnlig Lydighed beslitter Dig paa at hol-
de hans Bud.

Og det hor hvort Menneske at gøre. Det
er Pligt for Kongen og Undersaatterne, Rige og

¹⁾ Ap. G. 24, 25.

Fattige, Gaarle og Unge, Forældre og Born,
 Gifte og Ugifte. Saa forskjellige vore Veie ellers
 ere, Veien til Gud, til Glæde i Gud, til sand
 Ere hos Gud, til evig Salighed hos Gud,
 er for Alle kun een og den samme. Der er
 ingen Persons Anseelse, maar Gud fører hver
 Gjerning for Dommen, med alt det som er
 skjult, enten det er Godt eller Ondt. For
 Christi Domstol samles vi, og der skal føres
 til Lyset hvad her var skjult i Mørket.

Skjult er det, hvad mit Embede her har
 udrettet paa Hjerterne, men alt for aabenbart,
 at det ikke har beveget alles Hjerter til at fryg-
 te Gud og holde hans Ord. Hisset aabenbar-
 res alt, enten det er Godt eller Ondt. Der
 morder jeg Dig, som hørte Guds Ord og be-
 varer det. Salige Tanke! hvad vil Gjensam-
 lingen selv blive! Lader os da ikke tenke saa
 meget paa Skilsmissens Sorg, som paa Gjens-
 samlingens Glæde. Men, ak! skal jeg da ikke
 der møde ogsaa Dig, som her skuler din Ond-
 skab for Verden, men kan ikke skjule den der?
 Og Dig, som aabenbarligent trodser Gud og
 hans Ord? Skulle vi blot mødes for Dommer-
 ren, og saa evig — evig adskilles? Gruelige
 Tanke!

Dog — Det er ikke Dommen, Regnuskaber,
 Erigheden, som jeg idag vil gjøre til min Lazarus

les Hovedindhold. Aldrig lader os glemme de sidste Ting. Men da vi ere sandselige Mensætter, da vi endnu klaedte i Stov vandre her nede paa den lave Jord, da vel Ingen twivel paa, at jo Gudfrygtigheds Lon er stor i Evigheden, saa lader os betragte:

Gudfrygtigheds Indflydelse paa
vort Vel i dette Liv.

Materien er for vidtløftig for een Tale, og for mine Kræfter paa eengang. Jeg maa derfor sige lidet om meget. Vor oplæste Text vil i Engelens Ord til Maria, og i Marias Ord til Engelen forsyne os med nogle Træk til Billedet af den Gudfrygtiges Lyksalighed.

Skal vor Guds frygt have velsignet Indflydelse paa vort Vel baade i dette og det tilkommende Liv, da maa den være øgte. Indbild dig ikke at være gudfrygtig fordi Du løser, beder, synger; naar Du blot raaber Herre, Herre, uden at gjøre Faderens Willie; ¹⁾) naar du blot har Gudfrygtigheds Skin, men negter dens Kraft. ²⁾) Indskrænt dog ikke dit Begreb om den sande Guds frygt inden saa snevre Grændser, som din Syndelyst ønsker. Forestil dig ikke Hæmlens Wei saa bred, saa magerlig, som dit Kjød og Blod vil have den. Frygt

¹⁾ Matth. 7, 21.

²⁾ 2 Tim. 3, 5.

ter man dersor Gud; fordi man ikke gjør alt det Onde, man kan? fordi man, som hin Pharisæer, ikke er en Døver, eller Bedrager eller Hoerkarl? fordi man udøver visse lovmaessige Handlinger, som falde lette, og som man har naturlig Tilboielighed til? fordi man afholder sig fra de Laster, som man ikke fristes til, men forbeholder sig sine Skjodesynder? fordi man egentlig kun frygter Menneskenes Eftertale, eller Lovens Straf, eller Lasternes natursige Folger?

Nei — den øgte Guds frygt avles af en levende Kundstab om Gud og den han udsendte Jesus Christus. Den avles af en levende Troe, som renser Hjertet og helliger Billien. Den avles af en inderlig Kjærlighed til Gud og Taknemmelighed. Den er altsaa ikke en Trældoms Frygt, men en sønlig Udkaarelses Aand. Den i Sandhed Guds frygtige, stræber at holde Guds Bud ikke for at trækkes Mennesker, men Gud; dersor er ikke Verdens Exempler og Viis hans Levnets Nettesnoer, men Herrens Ord. Han vandrer som for Guds Aasyn, og forbeholder sig ingen forsætlig Skjodesynd, men stræber at holde Guds Bud altid, allevegne og i alle Tids følde. Dersor beherster han sig selv, og retter sig ikke efter sine Lyster, men efter Guds Billie. Han vaager ei alene over sine Gjere

ninger og Ord; men ogsaa over sine Tunker, fordi den Alvidende seer ogsaa dem. Han er ei alene bange for at gjøre det Onde, men ogsaa for at esterlade det Gode. Vel seiler han, men ikke med Forsæt, ei af Ondskab. Han ringeagter ikke sine Heil og fremturer ei i sin Synd. Nei — med Blusel, med Anger indslår han til Guds Barnhjertighed, beder om Raade, lover Forbedring, og streber at holde hvad han lover. Dersør beder han hver Dag om Raade ei alene for Synden, men ogsaa mod Synden. — Saadan er den Gudfrygtighed, som har Forjættelse baade for det Liv som nu er, og det tilkommende.

Paa Rigdom og Høihed har den ikke Forjættelse i dette Liv, men paa det som er længst bedre. Maria var af Kongeltigt Blod, af Davids Huus og Slægt, og levede dog, uagtet hendes Gudsfrygt, i ringe Kaaer. Rigdom og Høihed ere ikke Sjelen i den menneskelige Lyksalighed, men være osie Mennesket til Fald og Fordervelse. Var Lyksalighedens Hovedsag Rigdom og Høihed, mon da den Allgode vilde negte saa mange af hans elskelige Barn dem? Den Forjættelse har Gudfrygtighed for det Liv som nu er, at soge vi først Guds Rige og dets Retfærdighed, da skulle ogsaa Livets Nød-

venligheber tillægges os¹⁾. Det der af Edighed mod Gud er flittig og arbeidsom uden Gjerrighed i den Gjerning Gud har kældet ham til; den der med Sparsomhed uden Karrighed anvender Guds Gaver, saa at intet spildes, intet bortsles: den kan trostig tilegne sig Guds Forjættelse om timelig Forsorg, og skal visseligen see den opfyldt. Er der en Eneste i denne talrige Forsamling, som er kommen i Mangel og Nød ved at frygt Gud og holde hans Bud?

Vist nok kan den Gudfrygtige ikke vente Besvifelse fra alle Livets Lidelser i denne usfuldkomne og usfædige Verden. Maria følede en gang et Sværd trænge sig igennem hendes Sjel, og — hvilket Moderhjerte sacredes grummere end hendes, da hun stod ved Jesu Kors? — Men hvo er det, som selv slaber sig Ulykker? Hvo iles sin Fordervelse insøde? Hvo forråder sin Arv som den forlorne Son? Hvo forgifter sit Blod ved Udsvævelser? Hvo arbeider selv paa at ødelægge Helbred, Velsværd, Ære? Er det den Gudfrygtige, som holder Guds Bud, eller den Forblindede, som forlader Herrens Vej og lader sig lede af Verdens og egne Lyster?

Lad end Kors og Lidelser undertiden synge den Gudfrygtige; har da ikke ogsaa den Ugur

¹⁾ Matth. 6, 33.

helige sine mange plager? Og hvo af dem kan have Trost og Fred i Sjelen? Hvo af dem kan sige med Paulus: vi ere som bedrøvede, men dog altid glade? Hvo kan træstig tillegne sig Engels Ord til Maria: Du har fundet Maade hos Gud, Herren er med dig, du Belsignede, Frygt dig ikke? Hvo kan som Herrens Ejener eller Ejenerinde forud fryde sig ved Lommen? Hvo kan, ved at tænke paa Herrens Trusler og Forøjelser, frijmodig sige: Mig stee ligesom du haver sagt? Og nu spørger jeg atter: Er der en Eneste i denne tolvige Forsamling, som er kommen i Ros og Elendighed ved at frygte Gud og holde hans Bud? Af at dog Ingen har bleven ulykkelig og elendig, eller nogensinde blev det ved at glemme Gud og være ulydig imod hans Besatninger! O at I alle — alle maatte af Erfaring lære at kende den sande Gudfrygtigheds Fordele ogsaa i dette Liv! Gid I ved den ei alene undgaae Lasternes Ulykker, og opnaae Dydens timelige Belsignelser, men fornemmelig i Hjertet finde den Guds Fred, som overgaer al Forstand, den Glede i Gud, som kun overgaardes af Himlens Salighed!

Den Gudfrygtige Christen har fundet Maade hos Gud, og intet onskede han heller at finde, ingen funden Skat kunde saa meget glæde ham.

som den. Han skjønner dens Værd, dens Storhed, dens Undoværlighed. Hatt veed hvo ulysfalog han blev uden den. Han føler sig oplivet ved den Tanke: Der er ingen Fordommelse for dem, som ere i Christo Jesu. 1) Hans hjertes glade Følelser sige ham: Salig er den hvis Overtrædelse er forladt, hvis Synd er skjult; Saligt er det Menneske, som Herren ikke tilregner Misgjerning. 2) Med Guds Raade lader han sig nære, og erfarer fuldeligen hvo sandt det er: Guds frygt med Rosomhed er en stor Binding. 3)

Herren er med dig, saa tenker han ved sig selv. Den Fader, som saae mig forend jeg saae Lyset, som velsignede mig forend jeg skjønnede hvorfra Velsignelsen kom; han, hvis Die har stedse vaaget over mig, hvis Haand har ledsgaget mig, hvis Faderhjerte har forundt mig saa mange Glæder i Livet, han er med mig, han forlader mig aldrig. Jeg vil holde mig nær til ham, og han vil holde sig nær til mig.

Frygt dig ikke! For hvem skulde jeg grue? Jeg frygter Gud og intet Menneske, thi naar

1) Rom. 8, 1.

2) Ps. 32, 1—2.

3) 1 Tim. 6, 6.

Gud er med mig, hvo kan da være imod mig? ¹⁾ For hvad skulde jeg grue? For min ukendte Skjebne? den skjulte Fremtid? tilkommende Udsels? Nei, min Fader er med mig, hans Haand leder mig paa Veien. Lad hain mig føre op og ned, hans Vei er alt Barmhertighed. Ham frygter jeg fordi jeg elsker ham, og jeg veed saa vist, at alle Ting tjene dem til Gode, som elsker Gud.

Som Maria med Glæde kunde kalde sig Herrens Tjenerinde, saa kan ogsaa den sande Guds frygtige glæde sig ved at tjene Herren. Vel veed han, at den Uendelige ikke behøver Menneskets Tjeneste, men at Mennesket behøver at tjene den Uendelige for at vorde lykselig. Han veed, at Gud tjenes ikke rettesigen ved blotte Andagtsovelser, ikke ved Ord og Tunge alene, men ved Gjerning og Sandhed, ved at frygte Gud og holde hans Bud. Men glad soler han hvorledes hans Andagtsovelser styrke hans Svaghed, hellige hans Willie, berolige hans Hjerte, hæve hans Aand, og fylde hans Sjel med en Fryd, mod hvilken alle Sandernes Glæder ei kunne opveie. Han veed, han erfarer, at han tjener en Herre, der giver Len ei alene, naar Aaret er omme, men i

¹⁾ Rom. 8, 31.

hos Tjeneste enhver, som er troe, finder sig
vel hele Aaret sigejnem; at den største Daar-
lighed var at forlade den Tjeneste. Allerede
her fryder han sig dagligen ved at tænker den
Son han, naar Tjenestetiden her er ude, skal faae
af ham og ved ham, som er den Høiestes Son,
den evige Konge, paa hos Kongerige ingen
Ende skal være.

Den sande Guds frygtige er sindet mod
Gud, som Maria talede til Guds Sendebud:
Mig skee ligesom du havet sagt. Han ei ale-
ne ønsker at gjøre Guds Villie, men ogsaa
underkaster sig Guds Villie med barnlig Hen-
givenhed. Hans uryggelige Overbevissning er:
Hvad min Gud vil skee mig altid, hans Vil-
lie er den bedste; og denne Overbevissning gør
ham, i alt hvad der møder, trostig, tilfreds,
ja glad.

Hans Haab er grundført paa en evig
Klippe, thi han haaber paa den Almægtige,
for hvilken ingen Ding er umulig. Mirakler
venter han ikke, men ved naturlige Midler,
som han formostig anvender, venter han Hjælp
fra Herren, som skabte Himmelten og Jordten.
Han twivler ikke saalidet paa Guds Godhed,
Viisdom og Sandhed, som paa hans Magt, og
til sin Glæde veed han, at alle Guds Forjæt-
telser ere Ja og Amen i Jesu Christo. Haab-

det paa Gud er ham en lysende Straale fra
Himlen, som opklarer ham et hvert Sorgens
Mørke; det er Kronen paa hans Glæde i lys-
sere Dage.

Bebudedes det Maria at skulle bære Ver-
dens Frelses under hendes Hjerte, saa er den
gudfrygtige Christen glad ved, at Christus fors-
medelst Troen boer i hans Hjerte ¹⁾, at Chris-
tus faaer sin Skiftelse i ham ²⁾, i det han
skreber daglig at fornøjes mere og mere efter
Jesus Vand og Sind. Og er Jesus i Hjertet,
da er der himmelsk Fred. Jo sterkere han er
i Troen, jo videre han er kommen paa Guds
frygtigheds Vej, des saligere Fred er der i
hans Hjerte. Der er Enighed mellem hans
Forstand og Villie, i det han baade seer hvad
der tjener til hans Fred, og vælger det. Der
opblæser ingen Stolthed, der nager ingen Mis-
undelse, der brænder intet Had, der ængster
ingen Vantroe og Mistviol, der piner intet
Sambittighedsnag. Naar den Ugadeliges Hjerte
er som det oprorte Hav, hvor Bolger tumles
og bruse og brydes og feaade; saa er den Gud-
frygtiges — efter Jesu Sind dannede — Hjerte
som den fællerindende Rae, i hvis Speilslade
du seer Billedet af den blomstrende Aabred og

¹⁾ Eph. 3, 17.

²⁾ Gal. 4, 19.

den klare blide Himmel. O kunde du seue
ind i saadant Hjerte! Eller — endnu onstelis-
gere — kunde du, hvo du er, som idag hører
mig, finde saadan Himmel i dit eget Hjerte!

Hjerterne skuer Gud alene, men vi kunne
see den Gudfrygtiges Vandel, og derved be-
styrkes i den Troe, at Gudfrygtighed har vel-
signet Indflydelse paa vort Vel ogsaa i dette
Liv. Seer den gudfrygtige Christen, arbeidsom
i sit jordiske Kald, munter og fornøjet i sit
Arbeide, uden Knur eller Misnøje med hans
Stand, fordi han veed, at Gud har budet
ham i den at erhverve Brodet for sig og sine,
og er hans Hjælper. Seer Orden i hans
Hus, Sparsomhed — lige langt fra Ødselhed
og Harrighed — i hans Udgifter. Seer ham
som en troe Huusholder, der tænker paa Negn-
stabet, og seer saa tillige Herrens Velsignelse
med hans Arbeide og hans Huusholdning. Seer
ham lydig mod Gud nyde Herrens Gaver og
Livets jordiske Glæder med selvbæhestende Maas-
delighed, hvorved han undgaaer Umaadeligheds
odelæggende Folger, og hvorved Herrens Ga-
ver og Livets Glæder vorde ham til Kraft og
Velsignelse. Seer ham adlyde Jesu Bud: værer
barmhertige, som Eders Fader og er barm-
hertig ¹⁾, og seer saa Glædestaaren i hans

¹⁾ Lue. 6, 36.

Die, mens han aftorrer Kummerens af Andres.
 Seer ham estergiven, foelig, sagtmodig, fred:
 elskende og forsonlig nyde. Fred i Huset, Fred
 i Nabolaget. Giver Agt paa hans Fredelighed
 i Handlinger, Ordholdenhed i Løfter og Sand:
 færdighed i al hans Tale. Seer ham for
 hans blide, stille og gudelige Vandel elsket af
 alle Gode, som hjende ham. See I da ikke
 Gudfrygtigheds velsignede Indsydelse paa vort
 Vel ogsaa i dette Liv.

Alt Gudfrygtighedens og Dydens Glæder
 udskyde af den reneste og undtommelige Kilde,
 at de ere Menneskets udødelige og fornuftige
 Aland værdige og forædle den, at de føre os til
 Gud og forene os med ham, at de ere Men:
 neskets høieste og meest tilfredsstillende Glæder,
 at de ere varige og folge os ind i Evigheden,
 nævner jeg alene idag.

Omendstjont Gudfrygtighed ikke faaer sin
 fuldkomne Løn i denne Verden, hvor ogsaa
 vor Dyd er usfuldkommen, have dog ikke dens
 varige, ædle og høje Glæder uendeligt Fortrin
 for Lasternes korte, forgiftige og ulyksalige Glæ:
 der? Hvorfor ønsker endog den fra Gud vildt
 farende Synder at han heller var gudfrygtig? Hvorfor
 besluttede han saa ofte at blive det? Hvorfor
 følede den ulykkelige Synder saamans
 ge Angers Zaarer over sine brudte Løfter og

Forsætter? Endog den Vildfarendes Ulykke,
 hans Ønske, hans Forfætter, hans Angers
 Tagre beskytte vor Troe, at Guds frygtighed har
 børsignet Indsydelse paa vort Vel i dette Liv.
 Held da den Unge, som tidlig frygter
 Gud og holder hans Bud, der ikke som den
 forlaine Son behover at føelde bitre Laaree
 over en ilde anvendt Ungdom, men ved tidlig
 og stædig Guds frygt legger Grindvold til sit
 hele Livs Lyksalighed! Held de Sønner og Døt-
 tre, som ved deres Guds frygt ere Foreldres
 Glæde og Børsignelse! Held dem endog da, naar
 Fader og Moder forlade dem; thi Faderen i
 Himmelten antager sig dem, og forlader dem ik-
 te Faderlose! Held de Ægtefolk, som frygte
 Gud og holde hans Bud, thi da er Fred og
 Forståelse i deres Hjerter og Huse, og da skal
 Fredens og Kjærlighedens Gud være med dem!
 Held de Foreldre som frygte Gud og holde
 hans Bud! de ville ei lade deres Born oppøre
 i Bankundighed, de forarage dem ei med deres
 Exempel, de opfode dem i Tugt og Herrens
 Formælelse, og kunne med grundet Haab ven-
 te at blive velartede Borns lykkelige Foreldre.
 Held de Gamle, som frygte Gud og holde hans
 Bud! Deres graae Haar ere Ærens Krone,
 med Hæder gaae de Graven inside. Religionen
 letter dem Alderdommens Byrder, ei grue

he for den nære Græs, men heller see op og op-
loste deres Hoveder, fordi deres Forlossning stum-
der til. Held hver Huusbonde og Madmoder,
som frygter Gud og holder hans Bud, som har
ve Josvas Sindelag: Jeg og mit Huus, vi
ville tjene Herren¹) som betenke at deres e-
gen Herre er i Himmelien, og Persons Unseelse
er ikke hos ham!²) Held de Tjenere, som fryg-
te Gud og holde hans Bud, der som Christ
Tjenere gjore Guds Willie af Hjertet, tjenende
med Velvillighed som Herren, ikke som Mennes-
skene, vidende at hvad Godt hver gør, det
skal han faae igjen af Herren, hvad heller han
er en Tjener eller Fri.³)

Hensigten af vort Embede, som Sender
bud i Christi Sted, er ved Undervisning, For-
maning og Avisoer at lede vore Tilhørere til
Jesu Christi Troe; til saadan Troe, at de fryg-
te Gud, og med redelig Besværelse holde hans
Bud. Dette har ogsaa været mit Hjertes inder-
ligste Ønske hver Gang jeg forkyndte Eder Jesu
Evangelium, enten fra dette Sted eller i Skriften
stolen, eller naar jeg helsignede dem som indtraads-
te i Øgtestanden, eller naar jeg talede med Eders
Ungdom før og ved Daabsagtens Fornyelse.

¹) Joso. 24, 15.

²) Eph. 6.

³) Eph. 6.

Jeg føler min Ufuldkommenhed, men saa
meget tor jeg sige: Mit Hjerte foede hvad jeg
talede. Jeg talede ei med kold Ligegyldighed,
og hvor ofte kunde jeg anvende Davids Ord:
Mit Hjerte blev heedt inden i mig, i min Be-
tænkning optændtes en Ild, jeg talede med min
Tunge.¹⁾ Og hvor inderlig ønskede jeg, at al-
le mine Tilhørere maatte kunne sige med Dis-
ciplene: Brændte ikke vore Hjertet i os, da
han talede med os.²⁾ Hvor vilde jeg idag
ønske, at en Andagts Lue maatte tændes i al-
les Hjerter, og at den aldrig maatte slukkes.

Jeg føler min Ufuldkommenhed; men her
i denne høitidelige Stund, her for den Alvis-
dendes Aasyn tor jeg vidne, at jeg har meent
det ørligt og vel med Eder baade i det legem-
lige og aandelige. Jeg har intet Nyt foreslaaet,
uden at jeg havde den Overbevissning, og har
den endnu, at det var Menigheden gavnligt.
Om der ere de, som troe at fåsonne det bedre
end baade Ørighed og Lærere, hvad der er
Menigheden til Ære og Gavn, saa veed dog
jeg, at Ingen kan have meent det mere rede-
lig og uegennyttig end jeg.

Jeg føler min Ufuldkommenhed, men —
lovet være Gud! jeg har dog ikke vandret saas

¹⁾ Ps. 30, 4.

²⁾ Luc. 24, 32.

Iedes blandt Eder, at det kan siges om mig,
som der staer skrevet om Ioram: Han vand-
drede saa, at Ingen havde længsel efter ham. *)
J mangt et Dje har jeg seet oprigtig Kjærlig-
heds og Venstabs Laarer ved Samtaler om
vor Skilsmissie. Venner! Brødre og Søstre!
Gud velsigne Eder og belonne Eders Kjærlighed!

Ogsaa mit Hjerte soler Afskeden tung.
Jeg har voret hos Eder paa tolvte Aar, jeg
har her fundet velmenende Venner og Velgjor-
rere, jeg har levet det behagelige Landliv paa
et saare yndigt Sted, jeg efterlader Born og
Borneborn, jeg er nu ved de 60 Aar, en
lang Reise forestaaer, jeg har en talrig Flok
at føre med mig, jeg skal betræde en i flere
Henseender ny Bane. Jeg agter mig vel til
en Stad, hvor jeg tilbragte mine Barndoms
Aar, men — for 42 Aar siden, og i saa lang
Tid hoor mange Forandringer! Jeg kommer
der til en for mig næsten ny Verden. Jeg
stilles ikke alene fra disse kjære Menigheder,
men ogsaa fra det mig usforglemmelige Nede-
næslehn. Undres ikke, Elskede Tilkørere! om
mit Hjerte idag med Taknemmelighed erindrer
ogsaa ældre Venner. Heller maatte J undres
om jeg glemte dem. For henimod 26 Aar si-

*) 2 Kron. 21, 20.

den kom jeg til denne Egn langt fra Bekjendte,
Venner og Paarørende. Jeg tilstaaer det: jeg
kom nødig. Jeg frygtede for at vandrives i
en Egn, hvor alt var mig fremmed. Da
tænkte jeg ikke hvad mi skeer: at det skulde
vorde mig tungt at forlade Nedeneslehn.
Baade i de to Kald, som Gud sendte mig til,
og uden for dem har jeg i alle Staender fun-
det Velyndere, Venner, Velgjørere. Gud vels-
signe dem alle, som have glædet mig og let-
tet mig min Vej! Evig Tak være Dig, min
himmelste Fader! for hver Ven Du lod mig
finde, for hver Glæde Du lod mig nyde, for
hvært Trin din Faderhaand hidtil ledsgagede mig!
Vær Du fremdeles min og Mines Veileder, og
forlad mig ikke i Alderdommen, naar min Kraft
forgaaer! ¹⁾

Min Kraft forgaaer: Dette er Hovedaa-
sagen til vor Skilsisse, min tiltagende Alder,
mine aftagende Kræfter. Jeg troede at burde
søge Forslyttelse forend mine Kræfter astoge i
den Grad, at jeg ikke kunde udholde de van-
skelige og mig høist besværlige Reiser, og saas-
ledes blive usikker til dette Embede. Til min
Forslyttelse kunde jeg dog ikke gjøre mindre end
jeg gjorde. Jeg har kun gaaet en eneste Vej,
den til Stiftets Bisshop og Norges Konge.

¹⁾ Ps. 71, 9.

Og hvad sommer nu baade Eder og mig at
tænke og sige paa denne Dag? Som Pauli
følgende Venner i Cœsarea, da han skulde stilles
fra dem! Vi vare stille og sagde: Ske
Herrens Billie! ¹⁾

Takket være Enhver, den Fornemmere og
Ringere, den mere og mindre Formuende, som
har vüst mig Kjærlighed og Godhed. Vører
takkede ei alene for det I af et velvilligt
Hjerte have ydet til mit og min talrige Familiens
Ophold, men ogsaa for enhver Kjærlig-
hedsbevisning, hver oprigtig Deeltagelse i mine
Sorger, hver blid Modtagelse, hver Glæde jeg
og Mine have nydt i venstabelig Omgang.
Gud være Eder naadig og velsigne Eder! Her-
ren være med Eder og Eders Børn, som E-
ders og deres Hjälper baade i det Timelige
og Aandalige, i Glæde og Sorg, i Liv og
Død! Han give Eder at leve uden Frygt,
uden øengstelig Næringssorg, glade ved Samvit-
tighedens Fred, ved Haabet paa Gud og ved
alle Jesu Evangelii Belsignelser!

I mine elskede Venner! som jeg ved
Daabspagtens Fornyelse ledede til vor fællede
Fader med inderlig Bon om hans Belsignelse
over Eder. Glemme mig ville I ikke, kunne
I ikke; men glemmer da heller ikke mine Før-

¹⁾ Ap. G. 21, 14.

maninger, glemmer ikke de Taarer med hvilke jeg har formanet og endnu formaner Eder, naar jeg samler alt i denne Sum: Frygt Gud og hold hans Bud. Glemmer ikke, at Gud fører hver Gjerning for Dom, med det som er stjult, enten det er Godt eller Ondt.

Menighedens Forsanger og første Skolesøerer være takket for hans redelige Velwillie mod mig og Mine, for den Blidhed og Flid, med hvilken han underviser de ham betroede Børn. Herren være hans Skjold og meget store Bon! Samtlige Kaldets fem Skolelærere være takkede for deres Velwillie og Tjenstferdighed mod mig. Herren give dem Held til at befordre Ungdommens christelige Undervisning! Gud aldrig nogen Fader eller Moder hindre og tynge deres Arbeide, men heller lette det! Gud bonne enhver af dem, som med Duelighed og Flid fremmer det Gode!

Naar jeg idag til Afsked velsigner denne Menighed, kan jeg da glemme at ønske Hertrens Velsignelse over min elskede Ven og værdige Eftermand? Ogsaa dette er at ønske Menigheden Velsignelse. Maa han gjøre sit Arbeide med Glæde og ikke sukkende, maa han glædes ved at fremme Oplysning, christelig Troe og ægte Guds frygt, da vorder han velsignet med Menigheden, og Menigheden med ham.

Det give Gud Eder og Ham i Jesu
Navn!

Farvel, elskede Menighed! Farvel! som
frygte Herren og besitte Eder paa at holde hans
Bud. Herren velsigne og bevare Eder! Han
styrke Eder til fremdeles at stride den gode Strid,
fuldkomme Lobet, bevare Troen, og hisset gi-
ve han Eder Retsfærdigheds Krone!

Men — hvad skal jeg sige Dig, Letsindig-
e! som endog leer ad din begredebige Daar-
stab? Dig Forblindede, som ikke engang vil
vise, at du er blind? Dig Haardhjertede, som
ikke engang gruer for at trodse den Almægti-
ge? — O Gud! til Dig frembærer jeg mit
bevende Hjertes Sukke. Skulde jeg ogsaa idag
have talet forgjeves til din Naades Foragttere?
Barmhjertige Gud! slae den Letsindige med Skræk,
saa han maa lære at forarbeide sin Salighed
med Frygt og Bevælse! Labne den Blindes
Hine, og viis ham den Afgrund, paa hvis Bred
han raver! Knus det haarde Steenhjerte med
Ordets Hammer, at det dog engang maa vor-
de et Dig velbehageligt Offer!

Nu — Enden paa Sagen, naar alting er
hørt; Summen af alle de Formaninger, jeg
paa tolte Aar har givet Eder, er denne: Frygt
Gud og hold hans Bud; thi det bor hvert
Menneske at gjøre. Thi Gud skal føre hver

Gjerning for Dom, med alt det som er skjult enten det er Godt eller Ondt. Som Paulus tog Afsked med sine Corinthier, saa jeg med Eder; Og det øvrige, Brodre! glæder Eder, bliver fuldkommeligen tilberedte, trosser Eder indbyrdes, mener det samme, værer fredsommelige, saa skal Kjærlighedens og Fredens Gud være med Eder. Vor Herres Jesu Christi Maade, og Guds Kjærlighed, og den Helligaands Samfund være med Eder Alle! *) Amen.

*) 2 Cor. 13; II. 13.

A f f e d s p r æ d i k e n

Herrguds Kirke i Høvæg ved Hørby
Høvæg Kirke, i Hørby
Palmedag 1823.

Jesu, Høre! lad Dit Nige vigt udbredes paa vor
Gord! Mørkhed, Vantrie, Laster vige for Dit lyse Sand-
heds Ord! Kundskab, Troe og Kjærlighed Her os give
Fryd og Fred. Til vi skue Dig, Forsoner! Hvor Du hos
Din Fader troner! Amen.

Evang. Matth. 21, 1—9.

Vort Liv her i Tiden er en uafbrudt Reka-
fe af Omstiftelser. Nogle falde mere i Dinea-
ne, saasom: Maar vi forandre Opholdssted, naar
Venner forlade os, eller vi dem; naar vor Glæ-
de afbrydes ved Sorg, eller vor Sorg omstift-
tes til Glæde; naar Sygdom bærer os vor
Sundhed, eller naar vi igjen efter en Sygdom
glædes ved Sundhedens Belsignelse. Andre
Omstiftelser kunne, som Timesiserens Gang paa
Uhret, ikke bemærkes forend efter nogen Tid.
Saaledes: hvilke Forandringer fra vor Godsel

indtil nu paa vort Legeme, dets Størrelse, dets Kraft, dets Udspring! Og dette var egentlig en Række af uafbrudt fremglidende Forandringer, som intet Dieblik standede i deres Gang, lige saalidet som Floderne i deres Løb; og som endnu langsommere bemærkedes, end Planternes Vext. Og i vor Sjel — hvilken Række af Omstiftelser, af forskellige Tanker, nye Kundskaber og Erfaringer, foranderlige Tilbvieligheder og Beslutninger, af Følelser, snart behagelige, snart ubehagelige! Oliver det altid saa? Ja — Forandringer i vores Legemer og Sjele vedblive stedse under vort Livs Hengliden med Tidens Strom. Og atter — just dersor bliver det ikke altid saa. Andre have naae den snart, og de, som komme efter os, skulle alle naae den. Snart kommer den store Forandring, der bringer alle dette Livs Forandringer til Ende. Snart kommer den vigtige Forsyttelse, den Skilsmissé mellem Sjel og Legeme, mellem os og denne Verden, da Stovet vender tilbage til Jorden, og Alanden til Gud, som gav den.

Alene i disse tolv Aar — hvormange Forandringer have vi gjennemgaet? Hvo af os kan opregne alle sine? Hvo erindre dem? Hvo kunde endog alene bemærke dem alle? Da jeg for henimod tolv Aar siden talede første

Gang fra dette Sted, da sad her mange af Eder, som nu ere nærværende; men ikke Haa ere horte, ikke Haa forandres nu ei mere, da de ere indgangne i Evigheden. Nogle den Gang Born ere nu vorne, ja have selv Born. Nogle den Gang Gifte ere siden blevne Enker eller Enkemaend. Nogle, som da ledsauges af Førældres Hænder, ere nu forladte af Fader eller Moder, eller Begge. Den, som da var stærk kan nu være svag; Den, som da var glad, kan nu være bedrovet; og tvertimod. Maa ske Nogen, ved at tænke sig tolv Aar tilbage, sukkende onster: O var jeg nu saa ubesmittet af Verden! Var min Sjel saa reen, min Samvittighed saa roelig, mit Liv saa lykkeligt som dengang! I mangt et Ansigt seer jeg nu Alderen's dybere Mørker tegnede, skal jeg sige af Livets Haand eller Dødens? Det er Døden, Andægtige! der mørker os som sit Bytte. Vi kunne Alle sige med Paulus: Jeg doer daglig. Siden jeg stod her første Gang, ere vi saameget nærmere Døden og Evigheden. Om faa Diebliske staer jeg ikke mere her, og med hvært Dieblik nærmmer sig den Tid, da ikke en Eneste af Eder alle kommer her mere.

Ei fremstiller jeg disse Betragtninger for at nedslaae Eders Mod. Ja — kunde de nedslaae den Stoltes Overmod, den Letsindiges siti-

tre Mod; den Ryggeslyses trodsige Mod, og
de omvendte sig til Herren, da skulde der væ-
re Glæde i Himmelten. Men egentlig ville jeg
nu inddede i Alles Hjerter det Spørgsmaalet:
Er der da Intet fast og varigt at holde sig
til i denne Hvirvel af Forandringer? Er der
i dette flygtige Liv, som — uagtet dets Kort-
hed — leder os igjennem saa mange Omskiftelser,
Intet evigvarende vi kunne glæde os ved? Jo,
der er; thi

Jesu Rige er evigt.

Denne Sandhed være idag Formaalet for
vor Andagt; men at være Borgere i Jesu ev-
ige Rige — det være, under alle Livets For-
andringer, vor stedige Bestræbelse, vor varige
Lyksalighed, saa vorder det os ogsaa evig Salighed.

Jesu Rige er hans Kirke eller hans Mes-
nighed. Jesus er dens Hoved og Herre. Som
en Konge er Statens Hoved, saa kaldes Jesus
baade i Dagens Evangelium og flere Steder i
Skriften en Konge. De som troe paa ham
og i Troen lyde ham, de ere tilsammen
hans Rige. Dette er baade Maadens Rige paa
Jorden og Ørens i Himmelten. Hünnt er For-
beredelse til dette, og dette er Fortsættelse af
hünnt. Til begge ville vi idag have Hensyn,

og om begge ville vi, skjont i forskellig Bes
tydning, sige: Jesu Rige er evigt. Det ud-
tryk Evig tages i flere Bemerkelser. Evig
kaldes den Varighed, som aldrig begyndte og
aldrig skal ophøre. Saaledes er vor Gud et
evigt Væsen. Evig kaldes ogsaa den Varighed,
som vel engang begyndte, men aldrig faaer En-
de. Saaledes ere vore udodelige Sjæle evige.
Saaledes er den Glæde, hvormed Gud efter
Doden lønner sine sande Tilbedere, en evig Sa-
lighed. Saaledes er Vrens Rige i Himmel-
len et evigt Rige. Evig kaldes endelig ogsaa,
skjont ugentlig, den Varighed, som er meget
lang, hvis Ende er ubestemt, eller som ikke
ophører for Jorden. Saaledes tales der om
en evig Fred, evigt Vensteb; skjont den E-
vighed var ofte saare fort. Men vi kalde Je-
su Maades Rige paa Jorden evigt, fordi det
aldrig ophører saalenge Jorden beboes af Men-
nester. Dette, og at det siden evig vedvarer
som Vrens Rige i Himmelen, ville vi erkjen-
de, hvad enten vi betragte Rigets Konge, el-
ler Rigets Bestkaffenhed.

Jesus holder i Dagens Text sit Indtog
i Jerusalem som Konge, og dog ikke som Kon-
ger pleie. Vel hilses han som Konge af en
heel Skare, men hvor er den Pragt, den Rig-
dom, som ved slige Anledninger pleier omgive

Jordens Ophoiede? Vi see kun Armod, og endog Dyret han reed paa, var laant. Hvilke ere de Tjenere, og hvor ere de Krigere, som pleie omgive saadanne Log? Vi see fattige og af Verden ringe agtede Disciple. Veien tas-
ger han ikke til Zions Bjerg, hvor hans Fa-
der Davids Kongelige Stol havde været, ikke
den Rei, ad hvilken Konger pleiede holde Ind-
tog, men Veien til Tempelet, til hans him-
melske Faders hellige Huus. O han kom jo
ikke for at erobre en Stad, men at vinde
Hjerter og indtage Himlen for os var hans
Niemed. Han kom ikke for at udsose an-
dres Blod, men sit eget; ikke for at bære Krone
og Scepter af Guld, men for at martres med
en Tornekrone og forhaanes med et Nor i hans
Haand; ikke for at sidde paa en Throne, men
for at hænge paa et Kors; ikke for at leve i
Herlighed og Glæde, men for at døe blandt
Misdaedere under de grueligste Piinsler. Jesus
vidste det alt, han havde forudsagt sine Disciple
det, og dog kom han. En jordisk Konge vilde
have udeblevet. Jordisk Konge var han ikke,
men — overeensstemmende med hans Bekjendelse
for Pilatus — Konge i Sandhedens og Dy-
dens Rige. Naar jordiske Kongers længste Re-
gjering er fortvarende, saa skal hans være ev-
ig. Han skal regjere over Jacobs Huus ev-

vindelig, og der skal ikke være Ende paa hans Kongerige. Bestuer hans Magt. Hvad er al-
le Kongers forenede Magt mod den Allmagt,
som hød over Naturen, over Elementerne, over
Doden selv, den han seirede over, da han op-
valte Døde, da han selv opstod fra de Dode.
Jordiske Kongers Magt er egentlig uden for
dem, i deres Undersætteres Mængde og Formue,
i deres Krigshæres Storhed og Trostab. Jesu
Magt er i ham selv, da al Guddommens Hylde
boer virkelig i ham. *) Jordiske Kongers
indvortes Kraft astager med Alrene, thi og
saa de ere kun Mennesker, og deres udvortes
Kraft — hvor ofte svækkedes den af mægtige
og rovgjerrige Fiender, og hvad var den, naar
et forblendet, trofæ og rasende Folk reiste sig
til almindelig Opstand? Jesu Magt er evig us-
svækket, og hvo kan staae mod hans Vælde?
Jordiske Kongers Magt — hvad er den, naar
Doden tager Kronen af deres Hoved og Scap-
teret af deres Haand? Da endes deres Herres
Domme og overlades en Ainden. Jesus døde,
men da grundfæstedes hans Magt over hans
Menighed, den han ved sin Død erhvervede sig
til evig Ejendom. Han kan evig vedligeholde
sit Rige, evig forsvare det mod dets Fiender.

*) Col. 2, 9.

Han vil ogsaa, thi som hans Magt er
uden Ende, saa er ogsaa hans Godhed og Kjær-
lighed. Den er evig og under os evige Glæ-
der. Naar Gud saa elster Verden, at han
giver os sin eenbaerne Son; naar Guds een-
baerne Son saa elster Verden, at han paa-
tager sig vor Natur, og lidet Korsets forsmæ-
delige Død, da vente vi vist nok af denne u-
endelige Kjærlighed ogsaa her i Tiden Maader
og Velsignelser; men den maa dog visselig have
et langt hoiere. Niemed. For vort timelige Vel
alene behovedes ikke saa store Foranstaltninger,
de maae hensigte til Evigheden. Saa er det.
Et evigt Nige vilde han stifte til Velsignelse
for dig, salgne Menneske! baade i Lid og E-
vighed. Til Borgerstab i hans Nige Falder har
dig. Sin Maade tilbyder han dig, og den er
evig. Den beroer ikke paa foranderligt Lune.
Hos den evige Konge er du ikke i Fare for
Bagvækkere eller Efterstræbere. Du har ingen
anden at frygte for, end dig selv og din egen
Ustadighed. Streb at være ham troe, som
lever evig, elster og velsigner evig.

Hans Lovste har du, og han er sandne, han
haade kan og vil holde det. Hans Sandhed
er os Borgen for, at hans Nige skal vare
evig, ei alene i Himmelnen men ogsaa her paa
Jorden. Sine Bekjendere har han lovet: See

jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende. ¹⁾ Han har lovet at Helvedes Mage ikke skal faae Overhaand over hans Menighed. ²⁾ Han har holdt sit Lovste. Hans Rige har i hens mod 1800 Aar haft Fiender, der vilde omstyrte det. Jeg nævner alene Rom og dets megtige Keisere, som vilde udrodde Christendom; men. Rom erobrer Verden, men kan ikke omstyrte Jesu Rige. Den Magt, som omstyrtede saa mange Throner, underkastede sig saa mange megtige Riger, dertil var den for svag. Rom erobrer Verden, og Jesu Rige erobrer Rom, styrter Afguderiet, og indfører den sande Guds og hans Enbaarnes Tilbedelse. Roms Magt faldt, men Jesu Rige reiste sig mere og mere, og dets Herredømme udbredede sig paa Verden. Ja, guddommelige Vorloser! Verdens Riger skal forgaae, men dit Rige skal bestaae. Evig skal Du som Herlighedens Herre æres og tilbedes.

Daar hisset engang alle Kroner ere af faldne, alle Sceptere brudte, alle Throner omstyrtede, da skal alle Guds Engle tilbede ham; ³⁾ thi Gud satte ham hos sin hoire Haand i Hime

¹⁾ Matth. 28, 20.

²⁾ Matth. 16, 18.

³⁾ Ebr. 1, 16.

lene, langt over alt Fyrstendomme og Myndighed og Magt og Herredomme og alt Raavn som nævnes ikke alene i denne Verden, men ogsaa i den tilkommende. ¹⁾ Er Jesus vor Konge, og en Konge, hvis Magt er uden Ende, hvis Forjættelser aldrig seile, hvis Ere vedvarer i Evighed, saa maa hans Rige ogsaa være evigt.

Hans Riges Bestaffenhed forvisser os ogsaa om dets evige Varighed. Mit Rige er ikke af denne Verden, sagde Jesus til Pilatus. Det er da ikke et jordisk Rige men en aandalig Stat, hvis Overhoved sidder hos Faderens høire Haand. Var Jesu Rige blot jordisk, blot stiftet af Mennesker, blot bestyret af Mennesker, blot grundet paa jordisk Rigdom og Vælde — var det da end omgjerdet af de sterkeste Fæstninger, forsvaret af de talrigeste Armeer — det maatte dog omsider deeltage i alle jordiske Kings mundgaaelige Skjebne. Nei, det er aandeligt. Det har ingen Grændser. Det er forslidet, om vi sige, at det omfatter denne Jord, thi det omfatter baade Jordens og Himmelens, baade Tiden og Evigheden. Det er guddommeligt af Oprindelse. Erindrer Eder den Kloge Gamaliels Ord i hint Raad, som i dets Begyndelse vilde omstyrte det: Dersom dets

¹⁾ Eph. 1, 21.

Raad eller denne Gjerning er af Menneskene, bliver det forstyrret. Men er det af Gud, da kan Æ ikke forstyrre det. Æ maatte jo besindes som de, der ville stride endog imod Gud. ¹⁾)

Det er grundet paa Sandhed og Dyd. Intet er saa usikkert, som Logn og Laster, intet tryggere end Sandhed og Dyd. Ogsaa i denne Verden vil Jesu Rige paa denne Grundvold blive bestandigt. Lad end mangen Tvisler spørge som Pilatus: Hvad er Sandhed? Jesu Rige vil altid have sande Borgere, Sandhedens og Dydens Venner, der bedende svare med Jesu Ord: Hellige Fader! hellige os i din Sandhed! Dit Ord er Sandhed. Lad Sandheden endog undertiden forvendes og fordunkles; det vil dog, lig Solen, kunne skintes igjennem Taagen, og engang aldeles adsprede den. Lad end Dydens Vej forlades af mange, lad end Lasterne true med almindelig Oversvømmelse; der vil dog altid findes de, der have Forstand og Hjerte til at blive Jesus og Dyden troe, og kjenne, at Jesu Evangelium har en guddommelig Kraft til at lyksaliggjøre hver den, som redelig ontager det. ²⁾) Lasterne ødelsægge sig selv. Synet af Lasternes Ulykker, Erfaringen

¹⁾) Ap. G. 5, 39.

²⁾) Rom. I, 16.

af dem vil bringe Mennestene til Jesu, sigende med Peder: Herre! hvem skulle vi gaae hen til? Du har det evige Livs Ord.¹⁾

Er end det menneskelige Hjerte forderbæt ved Synden, der er dog i det Grund for Jesu Riges Bedvarenhed ogsaa her paa Jorden. Ogsaa i denne Mening kan der siges: Guds Rigse er inden i Eder.²⁾ Lyksalighedsdriften er ikke tabt. All Følelse for det sande og Rette er dog ikke udroddet. Har ikke ogsaa den fra Jesu vildfarende Synder følet det hos sig, naar Livets Ord forkyndtes ham? Endog denne Dag synes mig at bevise det. Hvorfor elstes vi Jesu Sendebud endog af dem, der ikke ere Dyrden troe? Hvorfor gjor vor Afsked smerteligt Indtryk, ei alene paa den fromme Christen, men endog paa mangt et forvildet Hjerte? Alarsagen kan ikke suges i vor Fuldkommenhed, thi vi ere skøbelige Leerkar; men i Værdien af den Skat, som frembæres i disse Leerkar; og skulde nogen Alarsag findes hos os, saa maatte det være den Underlighed, den Varme, med hvilken vi frembyde denne Skat. Der er, der maa være i Menneskets Natur og Hjerte en Samstemming med Jesu Ord og Lære. Der er, der maa være nogen Følelse for Sandhed og

¹⁾ Joh. 6, 68.

²⁾ Luc. 17, 21.

Dyd, nogen Følelse af Trang til hin Skat, af Trang til det høiere, usynlige og evige, som Jesus i sit Rige tilbyder og skjænker.

Jesu Riges Grundlov er Kjærlighed, og saadan kunne vi vente den af Kjærlighedens Gud, af den Gud, som ved sit Maaderiges Stiftelse gav os det største Bevis paa sin Kjærlighed. Men Kjærlighed varer evig. Naar Troen ikke behøves mere, men omstiftes til Beskuelse; naar Haabet ikke behøves mere, men omstiftes til Nydelse; da varer Kjærligheden evig uden Omstiftelse. Her glædes vi ved at elste Gud, endstjont i Ufuldkommenhed; ved hisset evig at elste Gud myde vi Himmelens fuldstommne Salighed. Her glædes vi ved at hverandre, men Glæden blandes dog med mangen Bekymring og Sorg; hisset elste vi hverandre med høiere Glæde, og ingen Bekymring eller Sorg skal forstyrre den.

Uverovelige Glæder her, evigvarende Besinninger hisset skjænker Jesu Rige dets troe Borgere. Lad end Christendommens timelige Fordele, da de staae i Forbindelse med denne foranderlige Verden, være dette Livs Afspelinger underkastede; hvo eller hvad kan imod vor Billie stille os ved vor Guds Raade? ved Jesu Fred i Sjelen? ved Samvittighedens livs salige Noe? ved de Sjelen oplostende Glæder,

som vi nyde i Omgang med Gud, naar vi i
Aland og Sandhed tilbede ham, naar vi med
taknemmelige Hjerter love og prise ham? Disse
Glæder folge os igjennem Livet, berolige os
i Døden, og naae deres Fuldkommenhed i E-
vigheden. Der samles vi som Borgere i Agrens
evige Rige, i evige Boliger, til en evig Her-
lighed, til en usforkrænklig og ubesmittet og
usforvistelig Alv, som er bevaret i Himmelene. 1)

Ei alene naar vi betragte Jesus, som
hans Riges Konge; men ogsaa naar vi be-
tragte hans Rige som en aandelig Stat, af
guddommelig Oprindelse, grundet paa Sand-
hed og Dyd og det menneskelige Hjertes Trang;
som et Rige, hvis Grundlos er Kjærlighed, og
hvis Belynninger vare i Tid og Evighed, saa
sande vi med Glæde: Jesu Rige er evigt. Og
nu ville vi ei længer med Bekymring spørge,
om der i denne Hvirvel af Livets Forandringer
er noget fast og varigt at holde os ved, om
der i dette sorte og flygtige Liv er noget eviga-
rende at glæde os ved.

Jesus herstær evig som sit Riges Konge.
Ham er given al Magt i Himmelten og paa
Jorden, og som Verdens Herre sidder han
hos Faderens hoire Haand. Skyltes og ydes

Jordens Konger Verhödighed, hvad skyldes da Kongernes Konge? Værer og priser ham, ei som det usædige Folk i Dagens Text, men i Liv og Død, saa skulle I evig glædes ved at prise ham. Værer ham ved at lyde ham og det Ord, vi hans Sendebud tale i hans Navn. For hvem kræve vi Lydhed? Ikke for os selv; thi vi tale i en Konges Navn, men denne Konge er evig. Ingen, som trodsør ham, kan troste sig til Kongestiske. For hans Domstol skulle I alle møde. Lyder ham ved Trostakab i Eders Pligter. Udbreder hans Rige, men først og fornemmelig i Eders Huse og Familiier. Lever saaledes i Eders Boliger, stikker Eder saaledes i Nabostab og mod Enhver, at I kunne sees glade igjen for den evige Konges Domstol. Jesu Rige er evigt, derfor lader Eder ikke fångse af den nærværende Verden, som I snart forlade. Her ere I Fremmede, hisset er Eders rette Hjem. Jesu Rige er ei vigt, derfor du, hvis Lod her er ringe, vær gudfrygtig og osisom, saa er dog din Binding ikke ringe. Her ere Konger og Undersaetter, Herrer og Tjenere, Fornemme og Rige, Rige og Tattige; men endog her i Maadens Rige ere vi alle een i Christo Jesu. ¹⁾ Og hvo du end er, vær tro indtil Døden, saa venter Lis

¹⁾ Gal. 3, 28.

Bets Krone dig hisset. Ere alle vore timelige Glæder ustadige, saa lader os erhverve os de aandelige og evigvarende, og tænke som Paulus: Efterdi vi da bekomme et ubevægeligt Rige, laa der os beholde Maaden, hvorved vi kan tjene Gud velbehageligen.¹⁾) Adskilles vi fra elskede Venner, ja endog uden Haab om at see dem mere igjen i dette Liv, saa lader os tænke Jesu Rige er evigt, og vor Skilsmiss er altsaa ikke evig.

Elskelige Tilhørere! naar Mennester, der have staet i nogen nnie Forbindelse med hvert andre, adskilles uden nogen Smerte, ja endog med Glæde, da er Glæden sorgelig. Uden at tale om andre Forbindelser nævner jeg idag alene den imellem Lærere og Tilhørers. Sorgeligt var det, naar Lærer og Menighed levede i Strid med hverandre; naar Menigheden endelig glædedes ved at blive en Lærer qvit, som den enten ikke kunde eller ikke vilde elskie, naar Læreren glædedes ved at forlade en ryggesels og ustjonsom Menighed, hvor faa hørte ham, færre hndede ham, og endnu færre lagde hans Formanninger paa Hjerte. Saa er det, lovet vores Gud! ikke idag med os. Vi skilles med Smerte og ei uden Saarer paa begge Sider. Men der er noget glædeligt ved vor Sorg. Der har

¹⁾ Ebr. 12. 28.

været Fred og Kjærlighed imellem os, og det fra den første Dag intil denne. Aldrig glemmer jeg den Blidhed og Godgjørenhed, men hvilken I modtoge mig endog den første Gang, jeg fremtraadte iblandt Eder, og jeg erindrer Pauli Ord: I annammede mig som et Guds Sendebud. ¹⁾ Øste har jeg siden dojet ondt og kjæmpet med Besværigheder for at komme til Eder; men jeg kom her dog saa gjerne. Blidhed og Velvillighed modte mig stedse. I viste Lyst til at høre Rigets Evangelium af min Mund. Endog i meget ubehageligt Veir havde jeg ikke saa tilhørere, og flere end jeg ventede. Øste trængte I Eder til mig for at høre Guds Ord. Det var øiensynligt, at I yndede mig for det Guds Ord jeg talede, og Beviser paa Eders Kjærlighed modtog jeg jævnlig. Efterat vi paa tolvt Åar have været saaledes forenede, er det naturligt, at Skilsmissen smørter paa beggs Sider. Men det være dog ikke en blot naturlig Smerte. Som den, der kjender Eders Kjærlighed, vidste jeg forud, at min Afsked vilde fremkalde Taarer af mange Dine; men felder Taarer ikke blot af Kjærlighed til et usuldkommen Menneske, men heller af Taknemmelighed mod Gud for hver Andagtse glede vi her nøde i Samfund med hverandre,

¹⁾ Gal. 4, 14.

for hver Opbyggelse, hver Opmuntring og Trost
 Gud i sit Ord skænkede os. Og gud enhver
 Synder nu med Angers Taarer maa afbede
 hos Gud sine Afsigelser fra det Guds Ord,
 som her forklyndtes ham! Menneskelige Tolel-
 ser kunne og hør vi ikke fornegte; men tænker
 ikke saa meget paa mig, der drager bort, og
 er kun Stov og Aske, men tænker mere paa
 den evige Konge Jesus, som aldrig forlader
 Eder, og har lovet at være hos Sine indtil Ver-
 dens Ende. Tænker ikke saa meget paa den
 nærværende Tid, da vi adskilles, som paa hint
 Niges Evighed, hvor vi haabe at gjensamles.
 Og naar I tænke paa Tiden, da glemmer ikke
 hvor fort en Tid vi ere adskilte, og hvor us-
 endelig den Evighed er, i hvilken vi sees igjen.
 Jesu Nige er evigt: Dette være vor Trost,
 vor Glæde!

Baandet imellem os som Lærer og Til-
 hørere er vel fra denne Dag oplost; men Kjær-
 lighedens, men Religionens Baand vil endnu
 sammenbinde os uoploseligen. Jeg mindes Al-
 postelens Ord: Dersom vi omgaaes i Lyset,
 da have vi Samfund med hverandre. ¹⁾ Der-
 som vi vandre ved Ordets Lys som Lysets Born,
 da gaae vi paa een Vej, til eet Maal, til
 Lysenes Fader og Lysets evige Nige. Imidlertid

¹⁾ I Job. 1, 7.

tid ere vi Borgere i det samme Jesu Rige, Lem
mer paa det samme Legeme hvis Hoved er
Christus, og med Forhønner for hverandre
ville vi ogsaa i dette Liv modes for vor føls
leds Faders Throne. Kan jeg endstjort nu
bruge Pauli Ord til de Eldste af Ephesus :
Jeg veed, at I ikke mere alle see mit Ansigt,
iblandt hvilke jeg vandret omkring og prædiket
Guds Rige, ¹⁾ saa venter jeg dog, hvis Gud
endnu forunder mig nogen Levetid, at see nog-
le igjen af dem, hvis Kald det er at svæve
paa Bolgerne ; og Enhver af Eder, Eldre el-
ler Yngre, vil være mig et hjært Møde. En-
hver Esterretning om Menighedens Vel vil
glæde mig. Om Ingen af Eder havde sagt
mig det, saa vidste jeg dog, at I ønske Ti-
dender fra mig, og ville glæde Eder, hvis de
svare til Eders hjærlige Ønsker. Ja naar en
gang Tidenden om min Død kommer til Eder,
som overleve mig, saa ville I mindes mig
med Kjærlighed, og bede til Gud for mine Eft-
erladte. Maaske da En eller Ander af de
yngre Søfarende, som jeg her veiledede paa
Guds Vei, kommer der hvor min Grav er, opspor-
ger den, og lader en hjærlig Taare falde paa den.

Hvorfør jeg har søgt Forslyttelse det vide
S. Min Alder, min Følelse af den spaær

¹⁾ Ap. G. 20, 25.

mig, at jeg ikke meget længere kunde udholde dette Kalds Besværigheder. At G forgives skulde komme til Herrens Huus, og jeg udes blive, var mig modbydeligt. Om end Eders Kjærlighed vilde undstyrde mig, kunde jeg dog ikke selv være tilfreds. Til min Forslyttelse gjorde jeg kun omtrent det samme som Esaias, da han sagde: See her er jeg, send mig! ¹⁾) Temmelig uventet var mig ogsaa Tidenden om min Befordring, og jeg har sporet Forsynets besynderlige Bestyrelse baade i at sende mig til Eder, og i at falde mig fra Eder.

Maatte jeg dog, medens jeg har været hos Eder, have haft Held til at udbrede Jesu Nige iblandt Eder! Maatte den Sæd, jeg her har nedlagt, bære velsignede Frugter baade for dette og det evige Liv! Med Glæde har jeg staar et her. Hvad kan være glædeligere, end at lede Brodre og Søstre til Gud? At tilbyde i hans Navn Raade og Velsignelse? At formane til Kjærlighed, Fred og alle christelige Dyder? Men — jeg har ikke smigret far, og gør det heller ikke idag. Ogsaa her er Klinte blandt Hoveden. Ogsaa her ere saadanne, som røbe samme Lænkemaade, som hine Jøder, der svarede Propheten: Det Ord, som du havre taler

¹⁾) Cf. 6, 8.

til os i Herrens Navn; det vil vi ikke høre
dig udi. ¹) Øfste var derfor min Glæde blans
det med Frygt, ja med Sorg. Bildfarende
Syndere! Ville I ogsaa idag hørde Eders Hjers
ter? Ville I endnu ikke indse den Daarlighed,
at trodse den Almægtige, den evige Konge?
Endnu idag tager jeg Himmelten og Jordten til
Bidne, at jeg har forelagt dig Livet og Dø-
den, Velsignelsen og Forbandelsen, at du maatte
udvælge Livet og leve. ²) Endnu idag fores-
lægger jeg dig Livet; vil du vælge Døden? End-
nu idag forelægger jeg dig Velsignelsen, vil du
vælge Forbandelsen? Jesu evige Rige tilbydes
dig endnu idag, men hvor længe? Af mig sid-
stie Gang. Barmhertige Gud! er der i denne
Forsamling En eller Flere, som jeg ikke skal
fømles med hisset i Jesu evige Rige? Almægti-
ge! lad din vældige Kræft — vældig, som naar
den splitter Cedrene og ryster Bjergene, vække
de sovende Syndere af deres ulyksalige Øvale!
Den vække dem førend de vaagne der, hvor der
er for silde.

I, som besluttet Eder paa at bære Guds
Riges Frugter! min Glæde og Krone! staar
saaledes i Herren, I Elstelige! ³) Giver Auge

¹) Jer. 44, 16.

²) 5 Moseb. 30, 19.

³) Phil. 4, 1.

paa Livets Ord, mig til en Noes paa Christi Dag, at jeg ikke har løbet forgjeves, ei helst der arbejdet forgjeves.¹) Saa vil jeg hisset evig takke Eder. O den Salighed, at samles igjen med Eder i Jesu evige Rige!

I, mine Kjære! som støde med mig ved dette Alter paa den høitidelige Dag, da I med Gud fornyede Eders Daabes Pagt. Eders Forældre, denne Menighed elsker mig ogsaa for Eders Skyld, og for den Inderlighed med hvilken jeg advarede, formanede og velsignede Eder. Fornyer ofte Mindet om hin vigtige Dag, da I første Gang knælede for dette Alter. Kommer den Guds Maadegave igjen til at brænde, som var i Eder ved min Haands Paalæggelse.²) Saa skulle I ikke aldeles tage mig, saa vedbliver jeg ved Mindet at være Eders Lærer, saa lever jeg i Eders Hjerter endog efter min Død, saa samles vi glade igjen i Jesu evige Rige; og giv jeg der maa kunde sige: Jeg mistede ingen af dem, som Du har givet mig!³)

Min elskede Broder og værdige Eftermann trænger ikke til min Anbefaling hos Eder, men det er mit Hertes Trang at ønske Eder velsignede med Ham og Ham med Eder. Uden

¹) Phil. 2, 16.

²) 2 Tim. 1, 6.

³) Joh. 18, 9.

at gjøre nogen upassende Sammenligning, siger jeg til Eder om ham, som Paulus til Corinthierne om Timotheus: Naar han kommer, da seer til at han bliver hos Eder uden Frygt; thi han gjør Herrens Gjerning, ligesom og jeg. ¹⁾ Gud frie ham og enhver Lærer fra den Frygt, som Paulus nævner til Galaterne: Jeg frygter for Eder, at jeg maa skee har arbeidet for gjeves paa Eder. ²⁾ Velsignet være Rigets Evangelium i hans Mund! det være som Sæden, der faldt i god Jord, og har hundredes fold Frugt! saa vorde baade I og han velsignede.

Mit Hjerte takker da til Slutning enhver Ven og Velgjører i denne Menighed for al den Kjærlighed mig er beviist fra den første Dag indtil denne. Vører takkede for Eders Lyst til at høre Guds Ord, for enhver Hjelp i det Timelige, som I saa velvilligen have beviist mig, for ethvert umiskjendeligt Beviis paa Eders Hengivenhed. Herren gjengjelde Eders Kjærlighed med sin Raade! Herrens Frygt være i Eders Hjerter naar I komme til Guds Huns, naar I vende tilbage til Eders egne, og paa alle Eders Veie! Han udøkke sin Haand til Varetægt over Eders Boliger og til Velsignelse over Eders Næringsveie! Han give den Glas-

¹⁾ 1 Cor. 16, 10.

²⁾ Gal. 4, 11.

de Viisdom og den Bedrovede Trost! Han sette
den Fattiges Byrde og den Syges Kors! Han
styrke den Gamle, veilede den Unge, husvale En-
ken, og antage sig den Faderløse!

Nu tak være Dig, min eviggode Fader!
for hver Gang jeg har været her, for hver
Gang jeg her talede i Dit Navn, for Din
Veiledelse paa mine Veie, for Din Frelse i
Farer! Vær, o Gud! vor Ledsager paa en-
hver Vei, som endnu staaer tilbage, og naar
vi ei længer skulle vandre i denne omstændelige
Verden, saa samle os alle — ja gid alle! — i
Din elskelige Sons evige Riget!

Farvel elskede Hovaag-Menighed! Embeds-
baandet oploses nu, men Kjærlighedens Baand
aldrig. Vi ville elste hverandre her i Maadens
Rige, vi ville evig elste hverandre hisset i Her-
lighedens Rige. Som for otte Dage siden, saa
flutter jeg ogsaa idag med Pauli Afskedsord til
Corinthierne: I det øvrige Brodre! Glæder E-
der, bliver fuldkommelig tilberedte, trosster E-
der indbyrdes, mener det samme, værer fred-
sommelige, saa skal Kjærlighedens og Fredens
Gud være med Eder. Vor Herres Jesu Chris-
tii Maade, og Guds Kjærlighed, og den Hellige
aands Samfund være med Eder alle! ¹⁾) Amen.

¹⁾) 2. Cor. 13, II. 13.

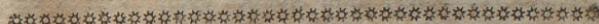

Tiltrædelse sprædiken

i

Ny Kirken,

første Søndag efter Trinitatis 1823.

Fader i Himmelne! her os, vi bede i Jesu Navn: Du er vor Gud, velsign Din Arv! God Du os Selv, vor Hyrde! See til vor Trang, Opsyd vor Tarr, og let os al vor Vorde! Ophsi Dit Folk ved Troe og Fred, Til Tiden selv for Evighed Ved Vink af Dig forsvinder! Amen.

Text: 1 Joh. 4, 7-11.

I Elstelige! Lader os elsker hverandre; thi Kjærligheden er af Gud, og hver den, som elsker, er født af Gud, og kjender Gud. Hvo som ikke elsker, kjender ikke Gud; thi Gud er Kjærlighed. Derudi er Guds Kjærlighed aabenbaret i os, at Gud haver sendt sin Søn, den Einboarne til Verden, at vi skulle leve ved ham. Derudi er Kjærligheden: ikke at vi have elsket Gud, men at han haver elsket os, og haver udsendt sin Søn til en Forligelse for vore Synder. I Elstelige! haver Gud saa elsket os, da ere vi og skyldige at elsker hverandre.

Mine Brødre og Søstre! vører alle velsig nede af Gud vor Fader og Jesu Christo vor Forlofer ved den Helligaands Visland!

D

At jeg her i Jesu Navn fremtræder som
kaldet Sendebud i Christi Sted til denne hans
Menighed, er Opsyldelsen af et Ønske, som jeg
nedlagde ei blot i min Konges Haand, men og:
saa frembar for min Gud med den Ven hans
eenbaarne Son lerte mig: Fader! ske ikke min
men din Villie! Mit Hjertes Ønske er opfyldt,
naar jeg her fremtræder, som Jesu Evangelii
Tjener i denne mig evig Ejere Stad; thi —
saae jeg end ikke her Lyset allerforst, har jeg end se:
et Egne mere begavede af Naturen og Stroeder
mere prydede ved Kunsten — Denne Stad bli:
ver mig dog den ejereste paa Jorden. Her
henslode min Barndoms og første Ungdoms Aar;
her fremstille sig for mig saa mange Syner, der
tilbagekalde frydelige Erindringer i min Sjel;
her opvækkes Minder, der ere Velsignelser for
mit Hjerte, og Manden henrykt seer de Ste:
der, hvor han som Barn lykselig var. Her
allerforst aabenbarede den Uendelige sig for mig
i Hans Ord, i Hans Gjerninger. Her tent:
te sig min barnlige Sjel hine Egyptens Pyra:
mider, som beundres for den Moie de have ko:
stet, og jeg beundrede den Almøgtige, som op:
reiste disse mod Himlen kneisende Fjelde, og bes:
undrede ham desmere, fordi de ingen Moie have
kostet ham. Her inden Hegnet af disse
Fjelde standsede Gud mine elstede Forældres Banz

bring paa Jorden, og her vil han ogsaa, haab
ber jeg, standse min. Her ere deres Grave,
her bliver vel ogsaa min. Her fandt baade
mine Forældre og jeg ædle Velyndere og Vel-
gjørere, og her vare Belgjørere, som vidste
at finde mig endog i et andet Stift, da jeg for
omtrent syv og Tredive Aar siden, undsluppen
fra Luerne, manglede Alt. Her — skjondt Dø-
den har hjemkalder Flere og saaret mig endog i
forrige Aar — savnes dog ikke endnu alle min tidlige
Ungdoms Venner; ja! den Fryd var mig endog
forundt, at samles igjen med den Læveres Læ-
rer, ¹⁾ som jeg velsigner, ei blot saalænge det-
te Hjerte slaaer, men evig — evig. — Mit Hjer-
tes Ønske er opfyldt til min Glede. Tilfreds-
stillet er endelig, efter mange Hindringer, Mør-
ker og Lidelser, min Længsel efter denne mig saa
kjære Stad, hvis Vel og Bee jeg uafstadelig har
taget Deel i, ogsaa da jeg ventede aldrig me-
re at see den. Mit Hjertes glade Tak opsen-
des til Himmelens Gud. Men — hvor ofte var
Menneskets Glede ublandet? Nye Forbindelser
indgaaes ofte paa de ældres Bekostning. Et
alene Venner og Belgjørere maatte jeg forlade,
men ogsaa tildeels Born og Børnebørn; og hvil-

*) S. T. Hr. Professor og Ridder Arantz.

Ken Faber eller Moder i denne Forsamling kan
 fortænke mig, naar jeg tilstaaer, at mit Hjerte
 foler sig saaret? Desuden med min Glæde
 blander sig Frygt for mine Evners Svaghed,
 og Undseelse over i mit tred sindstyrende Aar at byde
 en saadan Menighed mine astagende Sjels og Le-
 gems Kræfter. Kun Lillard til min Gud, og
 dernæst til denne Menigheds hærlige Oberba-
 relse, opveier mod hin Frygt og Undseelse. —
 Mit Hjertes Ønske er opføldt, men — naar
 er der Ende paa Menneskers Ønsker? Mange
 Ønsker røre sig endnu i denne Barm. Et af
 dem, men et af de vigtigste, inderligste vil jeg
 idag omtale. Kongen gav mig Embede, men
 jeg ønsker hvad ingen Konge, ikke alle Konger
 kunne give mig, men kun Gud og denne Me-
 nighed — at vinde Eders Hjerter, Eders Kjær-
 lighed. For Dig, Alvidende! har jeg i Læn-
 dom hænligten fremhaaret dette mit Ønske, herz-
 om beder jeg Dig idag i dit Tempel i denne
 talrige Forsamling. Med dette Ønske er jeg
 idag fremtraadt for Eder, det vil stedse folge
 mig paa min Vandring blandt Eder, og paa
 dets Opsyldelse beroer for en stor Deel mit
 øvrige Livs Lykkelighed. Mit Livs Dag holder,
 min Fremtid er indhyllet i Mørke, men Haabet
 om dette Ønskes Opsyldelse er mig den klare
 Aftensjærne der skinner i Mørket. Opsyldes

dette mit brændende Ønske, da ville mine øvrige Dage ikke blive glædelese, og mine Hverdor ville vorde letttere; da vil jeg, naar Den mørkner mit Øie, med Troe og Haab stue over i hin Verden, hvor Venner er gangne foran, hvor Venner folge efter, hvor Ven fra Ven ei stilles meer. — Mit Hjerte, varmet af dette Ønske, har valgt min Text til idag; dog ikke Hjertet alene. Jeg vil ved Guds Maades Vistand stræbe at retfærdiggjøre baade Ønsket og Valget, i det jeg søger at fremstille for Eders Andagt denne Sandhed:

Vi bør ønske os vore Medmenneskers Kjærlighed.

Havde jeg talet til en Forsamling enten alene, eller for største Delen af Lærere, da vilde jeg have viist hvorfor dette Ønske bør besjæle os som Evængelii Tjenere, og hvorledes vi bør stræbe til dets Opnåelse. Men da jeg taler for Tilhørere af saa mange forskjellige Syssler og Kaar, og da dette Ønske bør findes hos os alle, vil jeg gjøre min Tale mere almindelig. Dog — at tale om denne Pligt for Mennesket i enhver Stilling, i ethvert Forhold til Medmennesker — vil hverken Tiden eller min Evne tillade. Altsaa nævner jeg kun: Vi bør

ønske os vore Medmenneskers Kjærlighed som Mennesker, som Christne, som Forældre; og endeligen agter jeg at omtale denne Pligt ogsaa med Hensyn til os, som ere Evangelii Tjenere,

Naar Johannes i vor Text ei siger: Elsker hverandre, men: Lader os elste hverandre, da troer jeg ikke at lægge mere i hans Ord, end hans eget fromme Hjerte lagde i dem, naar jeg siger, at han deri yttrede ogsaa det Ønske at elskes af sine Medchristne. Det er saa albeles naturligt, at den, hvil Hjerte luer af Kjærlighed til Menneskene, ogsaa inderligen ønsker sig deres Gjenkjærlighed. Johannes var Jesu fortrinlig elskede Discipel, og hvorfor var han det? Hvorfor overgav Jesus sin Moder just til denne Discipels trofaste Omsorg? Han kændte hans fromme og omme Hjerte, hvil Blidhed og Kjærlighed fremlyser ogsaa for os, især af hans Breve, ja af den Text vi i Dag have for os. Et saa fromt Hjerte kunde ikke andet end ønske sig Medmenneskers Kjærlighed; thi dette Ønske indbefatter saa meget ødelt og godt i sig. Det indbefatter i sig det Ønske selv at være god, og at andre ogsaa maae være gode. Den, der retteligen og alvorligen ønsker sig Medmenneskers Kjærlighed, den ønsker at fortjene den

ved at opfyldte sine Pligter og gavne sin Næste; den ønsker sig Held til altid at vise sig fra en elstværdig Side ved at blive bestandig paa Dydens Vej; den ønsker at andre maae elste Dyden hvor den findes, og at mode i andres Hjerter milde Domme og staanende Overbærelse, naar han feiler af menneskelig Svaghed. Ønsket maa da ikke være uvirksonit og uden Bestræbelse. Det maa fornemmelig vende vor Bestræbelse til os selv, vort eget Hjerte og Opforsel, saa vi ei ligne den Daare, der bittert klager over andres Kulde, andres Ukjærlighed, andres Ondskab, og glemmer de U forsigtigheder, de Feil, ja Laster, hvorved han beravede sig andres Kjærlighed. Ønsket maa være fornuftigt og christeligt. Vi maae ei glemme, at alene Skønhed og Pynt ingenlunde gjør nogen elste værdig; at alene Penge og Formue kan vel samle os egennyttige Smigrere, men ikke sande Venner; at overdaadig Selskabelighed alene skaber gjerne saadanne Venner, som den forlorne Sons, der hastig forlode ham; at Smiger, at utidig Fjælighed foder snarere Foragt, end Veneskab. Vi maae indsee, at sandt og varigt Veneskab kun erhverves ved ædel Tænke: og Handlemæade, ved Troskab i Pligters Opsyldelse. Vi maae besitte os paa at folge den Regel: Wil Du være elstet, saa stræb efter at fors

tjene Kjærlighed; vil du elskes af Andre, saa
elst Andre. Ønsket bør vel være levende i vort
Hjerte, men dog ikke det høieste. Gud over
alt. Mennesket maa ei være vor Afgud. Ind:
træsse Tilfælde, da enten Guds eller Menne:
skers Vensteb maa opofres, da heller Menne:
skenes. Dette Ønske maa ikke være det eneste
som leder os ved vore Handlinger, da det be:
hover selv at ledes og styres af Fornuft og
Religion. Det maa, som sagt, være for:
nuftigt og christeligt.

Som Mennesker bør det os at ønske os
vore Medmenneskers Kjærlighed. Gud er vor
Skaber, han gav os vor Natur som Menne:
sker; men Gud er Kjærlighed. Vor Fornuft,
vore Følelser, enhver Medlidenhedstaare i vort
Die siger os, at vor Gud skabte os ei til at
hade, ei til at være ligegyldige ved Andres
Tarb, ei til med kold Egennytthighed at ind:
slutte os i os selv; men til at elste, til at
gavne, til at glæde, til at lelte hverandre.
Kjærligheden er af Gud, den har han nedlagt
i vor Barm, ved den vilde han velsigne Mand
og Hustrue, Forældre og Barn, Brodre og
Søstre, ethvert husligt og borgerligt Samfund.
Men den man elster vil man saa gjerne elstes
af. Hvorfor ere I Forældre saa glade, naar
Eders Barn lyde Eder, ikke af Frygt eller

Bvang, men af Kjærlighed? Fordi Kjærlighed til dem, denne Herrens Lue, flammer i Eders Barm. Hvorfor ere I gode og velartede Born saa glade, naar den Kjærlighed til Eder, som Iner i Faders og Moders Bryst, fremlyser af deres Dine? Fordi taknemmelig Gjenkjærlighed gjør Fader og Moder saa dyrebare for Eder.

Jo ædlere Mennesket er, desmere glæder det sig ved at være elsket. Derimod at være ligegyldig ved Medmenneskers Kjærlighed er skændig Foragt for Menneskeligheden, er at fornegte sin Natur og de Følelser, som Skaberne indplantede os. Efter min Følelse er næppe et affæligere Ord udsluppet af en Tyrans Mund, end da hin Roms grusomme Besætter sagde: Lad dem have, naar de kun frygte. Sammenligne vi Ønsket at elskes med det at beundres, hvor meget ædlere er da hint fremfor dette! Lyft til Beundring — vor der den herstende hos Mennesket, da quæles Kjærligheden, da hærdes Hjertet mod blidere Følelser, da oposres Menneskekjærlighedens Pligtier for den forsængelige Ære. Mange Beviser kunde anføres. Jeg nævner nu alene, at denne Afgrund har udøst Stromme af Saarer og Blod. Og er der Spørgsmål om, hvo der er ædlest, enten den Regent, der ei gruer for at hestcente sig med Undersætters og Fienders

Blod, naar han kun beundres som Helt, Seier-
herre og Crobrer, eller den, hvis høieste Ønske
er at fortjene Navn af Fædrenelandets og Folks
kets Fader? Men — siger man — Mennes-
sket bør handle af reen Pligtfoelse, af kold
Lydighed mod Moralloven og Hornusten, uden
Hensyn til Menneskers Bisald og Kjærlighed.
Menneskers Bisald og Kjærlighed er desuden
en saare mislig Sag. Hvor skjeve ere ofte
Menneskenes Drømme! Hvor ofte miskjendes
den ødle Menneskeven! Skal Dyden være
sand Dyd, da maa den være reen Lydighed
mod Hornustens Bud. Jeg svarer: Ønsket at
paaskjunes og elskes af Mennesker maa ingen-
lunde være vort høieste Ønske. Men Gud har
skabt os til at være Mennesker ei alene med
Hornust, men ogsaa med Foelser. Lad os
være Mennesker, men forædlede Mennesker,
hvis Foelser ledes baade af Hornust og Chris-
tendom. Og saa tillade man os at tænke og
føle som Mennesker! Man fordre dog ei me-
re af os, end vor Gud, som skabte os med
Trang til Medmenneskers Kjærlighed!

Trang til at elskes af sine Lige har Men-
nesket frem for andre sine Medskabninger, har
den længer, har den indtil Doden. Til Kjær-
lighed trængte vi forend vi kendte vor Trang,
og kunde takke den Gud, som nedlagde den

for os i ømme Hjerter, Hvad havde vort Livs Begyndelse blevet, om ei kjærlige Øine havde vaaget over os, om ei kjærlige Øren havde lyttet til vor spøde Stemme, om ei kjærlige Hænder havde haaret og pleiet os? Hvad vor Ungdom, om ei Kjærlighed havde sorget for vor Opdragelse? Hvad vor Ægtes stand, om vi ei kjærligen bare Byrden med hverandre? Hvad vore Forældre Glæder, om vi vore Born elskede os? Hvad vor Alderdom, om vi blevе forladte af alle, eller om givne af lutter Ligegyldige? Hvad vor Dod, om ingen kjærlig Haand astorrede vor Sveed i Striden og lædskede vor Tunge?

At elskes er Træng for vort Hjerte, er en vigtig Deel af vor Sjæls Lyksalighed i Livet. Deraf strømmer Fryd igjennem Modesrens Hjerte, naar hun i sit Barns første Smil seer det første Glint af sin Yndlings Kjærlighed. Deraf seer den ene Ægttemage sin Himmel i den andens blide Øine. Deraf foler Oldingen sine Byrder lettede, sine Glæder forhiede, naar han seer sig øret, elsker og pleiet af taknemmelige Born og Børneborn. Og I lykkelige Born, som nu modtage Eders Brod af Faders og Moders Hænder — om Gud hørkaldede disse Forældre, da forhungrede I vel ikke, I sit vel endnu Brodet; men nu

at modtage det af dem, som ere Eders første
ømmeste Venner paa Jordens — hvilken Glæde
for Eders Hjerter! Lad den Formuende være
glad ved at sætte mange Hænder i Arbeide,
og derved støtte flere Familier Møring; men
hvør meget forsøges hans Glæde, naar han
ved, at han paastjønnes, elskes og med Tak-
nemmeligheds Laarer blesignes! Det ødle Hjer-
tes Trang er at elskes ei blot af Overmænd
og Ligemænd, men ogsaa af Undermænd og
Undergivne. Jordens Konger have tildeels er-
fjendt det. Vi have havt en Konge, hvis
Valgsprog var: Min Ære er Fædrenelandets
Kjærlighed. Vi have en Konge hvis Valg-
sprog er: Folkets Kjærlighed er min Belønning.
Ja Trangen til at elskes er af Kjærlighedens
Gud saa dybt nedlagt i den menneskelige Na-
tur, at en Hængslet, i mange Aar adskilt fra
Omgang med Mennesker, fandt sig træstet endog
ved det meest ringeagtede Dyrks Fortrolighed og
Kjærlighed. Lovet være vor Gud, som støtte
os til at elsker og elskes! Blesignet være et-
hvert Hjerte, som yndede os! O lader os
paastjonne og frøbe efter at vorde elskede i
Livet, i Døden, efter Doden.

Vi ere ei alene Mennesker, men ogsaa
Christne. Christendommen aander idel Kjærlig-
hed, Jesu Lære er Kjærlighedens Lære. Langt

bedre end Naturen viser den os, at Gud er Kjærighed; thi derudi er Guds Kjærighed til os aabenbaret, at Gud har sendt sin Son den Enbaarne til Verden, at vi skulle leve ved ham. Christendommen viser os det høieste Exempel paa Kjærighed. Man skulde tænke, at den Elstværdigste maatte være meest elsket, og at altsaa ingen Kjærighed kunde overgaae den, som formustringe Skabninger have til den algode Skaber. Nei, saa er det ikke. Derudi er Kjærigheden, ikke at vi have elsket Gud, men at han har elsket os, og har udsendt sin Son til en Forligelser for vore Synder. Ville vi see Kjærighedens høieste Lue og meest straalende Glæds, hvad er da vor Kjærighed til Gud mod den uendelige Kjærighed, med hvilken han elskede os, og udsendte sin Son til Forligelser for vore Synder.

Kjærigheden er af Gud, eller (som des ogsaa kan oversettes) Kjærigheden er noget guddommelt, gudlignende. Vor Gud bør vi efterligne, til hans Billede bør vi formes. Værer fuldkomne, siger Jesus, som Eders Far der i Himmelne er fuldkommen.¹⁾ Og hvor ved kunne vi helst efterligne Gud? Ei ved Troen, thi den Alvidende behøver ei at troe. Ei ved Haabet; thi den Almægtige behøver ei at haabe.

¹⁾ Matth. 5, 48.

Men Gud er Kjærlighed, og efterligne hant skulle vi ved Kjærlighed, der er Christendom mens Hoveddyd, og den Stamme, fra hvilken al sand Dyd udspirer: Hver den, som elster, er født af Gud og kjender Gud. Kjærlighed er just vor Igjenfodelses og sande Forældings Kjendetegn, Beviset for at vor Kundskab om Gud er levende og virksom. Hvo, som ikke elster, kjender ikke Gud. Uden Kjærlighed er al vor Gudskundskab død og uvirksom. Christendom men ei alene besaler, men ogsaa indgyder os Agtelse og Kjærlighed til vore Medmennesker. Den lærer os hvor dyrebart Mennesket er for Gud, som udsendte sin eenbaarne Son til en Forligrelse for vore Synder. Den indgyder os medlidende Kjærlighed til vor faldne og forbedrvede Broder efter Guds Exempel, som elskede os, da vi varre døde i Synder, og kalbede os til et nyt Liv. Vær en sand Christen, lad Christendommens Aand forædle dit Hjerte, lad Jesu Aand og Sind herske i din Sjel, da vil du have Agtelse og Kjærlighed for Mennesket, og aldrig vil du være ligegeyldig ved dine Medmenneskers Kjærlighed.

Som Christne have vi Guds Exempel at efterfolge. Vi kjende og tilbede en Gud, som selv forlanger at elskes. Vi høre hans Bud: Du skal elsker Herren din Gud af dit ganzse

Hjerte. Selv folger han den Regel: Vil du elskes, saa elst. Vi sige med Apostelen: Vi elste ham, fordi han elskede os først.¹⁾ Som Christne have vi Jesu Exempel at efterfolge. Hvo har elsket som han? Hvilket Hjerte har vel inderligere ønsket Menneskers Gjenkjærlighed, just fordi han saa inderligen elskede, og ønskede Menneskene velsignede ved Gjenkjærlighed? Kun eet Træk af hans Liv anfører jeg. Jesus stod fangen i den højest Præstes Sal. Had mod ham og Hevn brændte i Hjerterne og gnistrede af hans Fienders Nine. I nogen Frastand stod Peder, den Peder, som havde forsikret ham om saa megen trofast Kjærlighed, og dog fornegtede ham, fornegtede ham tre Gange, fornegtede ham med Forbandelse over sig selv. Da vendte Jesus sig og saae paa Peder. Hvad sagde dette Jesu tause Dækast? var det Brede? var det bitter Bebreidelse? eller hvad forlangte det af den faldne Apostel? Seer Virkningen paa Peders Hjerte: Han gif ud, og græd bitterlig. Men hører ogsaa Jesu Mund siden efter hans Opstandelse fortolke hint Dækast. Tre Gange havde Peder fornegtet ham. Tre Gange spørger Jesus med blid Omhed: Peder elsker du mig?²⁾ Saa var

¹⁾ 1 Joh. 4, 19.

²⁾ Joh. 21.

Jesu Sindelag, han ønskede at elskes. Saa være da og det samme Sind i os, som var i Christo Jesu!

Bel kan Christendommen ophoie os over vildfarende og fordærvede Menneskers Domme, Foragt og Hat, saa at vi da tenke som Paulus lus: Det er mig lidet betydende, at jeg dommes af Eder, eller af nogen menneskelig Dom.¹⁾ Men Paulus ønskede dog vist, at disse vildfarende og uretsfærdige Domme ikke havde fundet Sted, at hans Medmennesker havde været visere og bedre, at de maatte vorde visere og bedre. At være ligegyldig ved Medmenneskers Kjærlige og Kjærlighed er at fornegte sin Natur som Menneske, sin Pligt som Christen.

Vi, som ere Forældre, have derved en ny Grund til at ønske os vores Medmenneskers Kjærlighed. Hvor glade ere vi, naar vores Born voxe, som i Alder, saa i Viisdom og Indest haade hos Gud og Menneskene! Hvor frydes vi i Sjelen, naar vi see dem elskede! Saaledes dannede Gud selv vores Hjerter. Lader os da opdrage og danne vores Born til at vorde gode og elskværdige. Lader os ved vores eget Exempel vase dem, hvorledes man erhverver sig andres Kjærlighed, og hvilken hoi Priis vi sætte paa den. Da kunne vi glædes ved,

1) 1 Cor. 4, 3.

at vore Born ville elskes endog for vor Skyld,
og at en gunstig Fordom for dem, vil aabne
dem Meddienesters Hjerter. At Eblet ei
falder langt fra Stammen — er vel ikke altid
Sandhed, men man er tilbørlig til at antage
Ordsproget som en Regel, der kun har Undtag
gelse. Du, som lidet eller ingen Aar kan
esterlade dine Born, sog at øde Menneskers
Venskab og Hjerlighed for Dig maa gaae i
Aar til dem, saa vorde de ei arvelose, ei for-
ladte hjælpeløse, hverken af Gud eller Mennes-
ker. Du, som venter at esterlade Dine me-
get af denne Verdens Gods — anseer Du det-
te nok til deres Lyksalighed? O at dog intet
ondt Arvegods maat følge med, intet Had, in-
gen Foragt, ingen ugunstig Fordom imod dem!
Maatte dine Born, efter din Død, heller mo-
de omrent det samme, som den yngre Tobias,
da hans Faders Ven med Saarer omsavnede
og velsignede ham, sigende: "Du er en ørlig
og god Mands Son." *) O at vore Born
maae finde saadan Alarsag til at glædes ved os
i Livet, trostes efter vor Død, og velsigne vort
Minde!

Undægtige! jeg har paamindet om, at vi
som Mennesker, som Christine, som Forældre

*) Tob. 7. 7.

hør ønske os vore Medmenneskers Kjærlighed.
 Her staaer jeg, som Menneste, som Christen,
 som ni levende Borns Fader, hvoraf syv al-
 lerede er iblandt Eder. Og nu haaber jeg at
 have retfærdiggjort mit i Begyndelsen yttrede
 Ønske: Alt vinde Eders Hjerter, Eders Kjær-
 lighed. Men jeg staaer her ogsaa som et Gen-
 debud i Christi Sted, og dette er mig en ny
 Forpligelse til at nære dette Ønske. Den,
 der var vor Stand mindre gunstig, sogte at
 forklare dette vort Ønske alene af en mindre
 ødel Grund. Man tænkte og sagde vel i den-
 ne Anledning: Den, som lærer Evangelium,
 skal leve af Evangelium; og den, der lever af
 Menighedens Kjærlighed, maa vel ønske sig
 dens Kjærlighed. Brodre! hvo er den, hvis
 Hjerte kan ynde den slette Tanke om os, at
 dette skulde være den eneste Bevæggrund, eller
 Hovedaarsagen til vort Ønske? Men — hvo vil
 ogsaa fordomme os, om vi aabenhjertigen, uden
 Skremt tilstane, at denne dog ogsaa er en med-
 virkende Alrsag? De fleste af vor Stand ere
 jo Egtemænd og Fædre. Paulus figer: "Der-
 som Nogen ikke haver Ønsorg for sine egne
 og meest sine Hunsfolk — sin Familie — den
 haver negtet Troen, og er værre end en Van-
 troende." ¹⁾ Hvo vilde da forlange, at vi skul-

¹⁾ 1 Tim. 5, 8.

de være ligebyldige ved, enten vi kunne forsørge vor Familie, eller ikke; enten vi kunne støtte vores Barn en god Opdragelse, eller ikke? Hvo vilde forlange, at vi som Egtemænd og Fædre skulle, meer end Andre, unaturligen ikke vort Dre for Naturens Stemme? Men, vee os! om vi sogte blot at vinde Eders og ikke Eder! om vi vurderede Undersøttelsen blot efter dens Værd i vor Huusholdning, og ei skjønneude dens lange glædeligere Værd, naar Menighedens Haand og Hjerte folges ad! om vi ønskede blot nærværende at elskes, og ei satte ligesaa megen Priis paa at leve i vores Tilhøreres kjærlige Minde efter vor Bortgang! om vi ei stræbte efter den Fryd at elskes i Armodens Hytte, og af den fattige Korsdrager paa det tunge Leie!

Vort Embede, vore idelige Betragtninger over Jesu Lære minde os dagligen om Guds Kjærlighed, som sendte sin Søn til Verden, at vi skulle leve ved ham; om hvor dyrebar Hjorden er for Gud og vor Forloser, hvor elsker den er, og hvorledes Gud selv, om jeg saa maa sige, sætter Priis paa at elskes af den. Og maae ikke disse idelige Betragtninger nære vort Ønske at elskes af Overhyrdens dyrebare og elskede Hjord? Saa vorder da ogsaa dette

Ønske os en daglig Paamindelse om vores Pligter og deres rette Udvørelse. Er det ret levende i vores Hjerter, og, som forhen sagt, formuftigt og christeligt, da søger vi ei at beundres og glimre, men at opbygge og gavne, da søger vi ei at kildre Drene ved kunstig Tale, men saa at forkynde Livets Ord, at Forstanden oplyses; Villien boies, Hjertet beroliges, og Religionens høje Fryd føles i Sjelen. Maa dette lykkes os, da — saasandt Gud har ståbt Mennesker med Evne til Religion, med Træng til Religion — saa sandt ville vi ogsaa finde Vejen til Mans ges Hjerter. Er det os ret vigtigt at elsker og elskes, da vil Kjærlighedens Land boe paa vores Læber, naar vi nödes til at advare og hebreide den vildfarende Synder; da ville vi, efter Pauli Udtryk, ei søger at herske over Eders Troe, men at være Eders Medarbeidere til Eders Glæde; ¹⁾ da vil voit Ønske være os en daglig Opmuntring til at leve selv efter den Kærdom vi forkynde Andre; thi kun derved vindende vi sand Agtelse, og paa denne maa Kjærligheden være grundet, hvis den skal være varig.

Opsyldes voit inderlige Ønske, da vorder vor Gjerning os lettere. Allerede ved vores egenomme Forberedelser varmes voit Hjerte ved

¹⁾ 2 Cor. 1, 24.

Tanken om, at vi skulle tale for venlige Øren og hjærlige Hjerter. Med mere og mere fortrolig Frimodighed træde vi frem i Eders Forsamling; thi vi glæde os ved, at Hjertets Sprøg af Kjærligheds Mund finder, uden kunsstig Vestalenhed, let Indgang til elskende Hjertter. Og var der i en Menighed nogen Norden at afslasse, gavnlig Forandring at bevirke, hvor vigtigt var det da for Læreren, at have sin Menigheds Kjærlighed og Tillid! Opfyldelsen af dette vort inderlige Ønske er vor Glæde og Trost. Uden at gjøre Religionens Sag til vor egen, ansee vi dog Menighedens Kjærlighed, naar den er retteligen erhvervet, for et godt Tegn. Den Herre, som sendte os, tænke vi, maa dog være elsket der, hvor hans Sendebud elskes for hans Skyld; hans Ord maa dog være i Priis der, hvor dets Forkyndere elskes for Ordets Skyld; christelig Dyd maa dog have Venner der, hvor dens Talsmænd elskes just derfor, at de ere dens nidsjere Talsmand.

Kunne vi da endskjont ei opfylde enhver billig Fordring, suffe vi over egne Mangler, bestrives vi i tiltagende Alder over aftagende Evner, saa trøstes vi dog ved Haabet om hjærlige Hjerters Overbærelse. Og fandtes der endog de, som foragtede os og den Religion vi forkynde, som trodsede den Gud i hvis Navn

vi tale; saa bedrøves vi vel, som Paulus, da han følbede Taarer over Christi Korses Fiem der;¹⁾ men, som Jesu forhadte Apostle, føle vi dog en sør Trost ved at elskes af dem, hvis Kjærlighed er meest værd.

Saare vigtigt er det da for Religionslæseren at vinde sine Tilhøreres Kjærlighed, og hvad maatte mit Hjerte nu sole, om jeg ikke havde Haab derom? Jeg nærer ingen Missbillid, uden til mine Evner og min Alder, i hvilken man er mindre stillet til at erhverve sig nye Venner. Lidlig udsendte Overhyrden mig, og da tænkte jeg bekymret som Jeremias: Ach Herre, Herre! see jeg veed ikke at tale, thi jeg er ung.²⁾ Nu spørger jeg som Barzillai: Hvad er det jeg endnu harver at leve?³⁾ Da frygtede jeg min Ungdom, nu min Alderdom. Men — da var jeg som den, der reiser ud i Dagbrekningen; nu som den, der bezgynder en ny Vandring mod Aftenen. Dog — jeg har Haab. Maaske jeg kunde synes at ville smigre denne Herrens Menighed, om jeg nævnede alt, hvorpaa mit Haab grunder sig. Jeg tier altsaa dermed. Ei heller vil jeg gjøre store og glimrende Löfter; thi jeg føler, at

¹⁾ Phil. 3, 18.

²⁾ Jer. 1, 6.

³⁾ Sam. 19, 34.

mine Eoner ere ringere, end min Lyst og Villie.
 Du Alvidende seer mit Hjerte. Paa dig har
 jeg været lagt af Moders Liv, Du er min
 Gud af Moders Liv.¹⁾ Du skal ikke forka-
 ste mig i Alderdommen, forlad mig ikke naar
 min Kraft forgaaer.²⁾ Udret i mig baade
 at ville og udrette din Gjerning ester din Vel-
 behagelighed. Hellige mit Hjerte, besæst mine
 Forsætter, styrk mine astagende Kraftter, vel-
 signe min Gjerning!

Forener Eders Bonner med mine. Beder,
 at Ordet maa gives mig i min Mundes Op-
 ladelse med Frimodighed at kundgjøre Evangelii
 Hemmelighed.³⁾ Kan jeg end ikke i min Alder
 opfylde enhver af Eders billige Fordringer, da
 — undskylder, tilgiver! Samles med mig ikke
 for at høre en Weltalenhed, som jeg ikke besid-
 der; men for at soge Opbyggelse. At kunne
 tale til Menighedens Opbyggelse i Herrrens Frygt
 vil være mit Hjertes inderligste Ønske ved
 mine eensomme Betragtninger og Forberedelser;
 om Held og Raade dertil vil jeg inderligen og
 ideligen bønfalde min Gud; til det store og
 vigtige Maal ville alle mine Taler til Eder i
 Herrrens Navn hensigte. O maatte det ved den

¹⁾ Ps. 22, 11.

²⁾ Ps. 71, 9.

³⁾ Eph. 6, 19.

Hjøistes Bistand lykkes mig at forene Religionens og Hjertets Sprog, saa at Ordet fra mit Hjerte maa naae Eders Hjerter med sin velsignende Kraft! Maatte det lykkes mig saa at forkynde Jesu livsalige Ord, at det maa forstaes af den Ensfoldigste, og vorde tækkeligt for den mere oplyste og dannede Christen! Maatte det saaledes lykkes mig, at den Vildfarende maa see sin Vildfarelse og forlade den, at den Angergivnes knuste Hjerte maa læges ved Maadens Ord, den svage Christen sole sig styrket ved Kraftens Ord, den Bedrøvede finde quægende Trost ved Livets Ord, Alle—Mand og Kvinde, Forældre og Børn, Herrer og Tjenere — Alle, Alle maae fornye det Fortsæt at elske Gud og elske hverandre! Da skal jeg ikke forgives have fremført denne min første Begjering til Eder: I Elskelige! Lader os elske hverandre, thi Kjærligheden er af Gud!

Skulde jeg ikke haabe Eders Kjærlighed da jeg allerede har haft Prover paa den, da jeg idag har Alarsag til i min første Tale at takke for Kjærligheds Beviser af Mange, da venstabelig Blidhed har lyset mig imøde, da redebon Tjenstførerdighed har glødet mig, da jeg har af Mange — baade i min Fraværelse og efter min Ankomst — modtaget Len uden selv personlig at have arbeidet for dem? Lovet

være Gud, hvis veiledende Haand forunderligent forte mig hid! Og har enhver ny Begyndelse sine Banskeligheder, især for den aldrende, den børnrigt men uformnuende Mand, saa være des inderligere velsignet af mig enhver, som har bibrugt til at lette mig min nye Vanes Begyndelse!

Velsignet være derfor De, min elskede og elskærdige Medbroder.¹⁾ Tak for den venstabelige Tjensfærdighed, hvormed De har glædet mig! Dem ønsker jeg til Lykke med at have hvad jeg ønsker og haaber. Og endstjort jeg erkjender Deres kraftfulde Manddoms Fortrin for min Alder, saa er dog denne Menigheds Kjærlighed til Dem mig et glædeligt Besviis paa den Aland, som hersker i den. Hoor Overhyrden anviser Dem Deres Virkekreds, vil han vist selv lønne Dem for den Sæd De her har udstrøet. Skilles De endstjort fra denne Menighed engang med gjensidig Smerte, saa har dog Smerten selv dette Glædelige ved sig: Den figer Dem hoor elsket De er her, og spaarer Dem Kjærlighed, hvor De ogsaa kommer hen. Skilles De og jeg — vi ville dog stedse bevare denne Tanke, som i denne Stund varmer begges Hjerter: Lader os elste hver andre, thi Kjærligheden er af Gud!

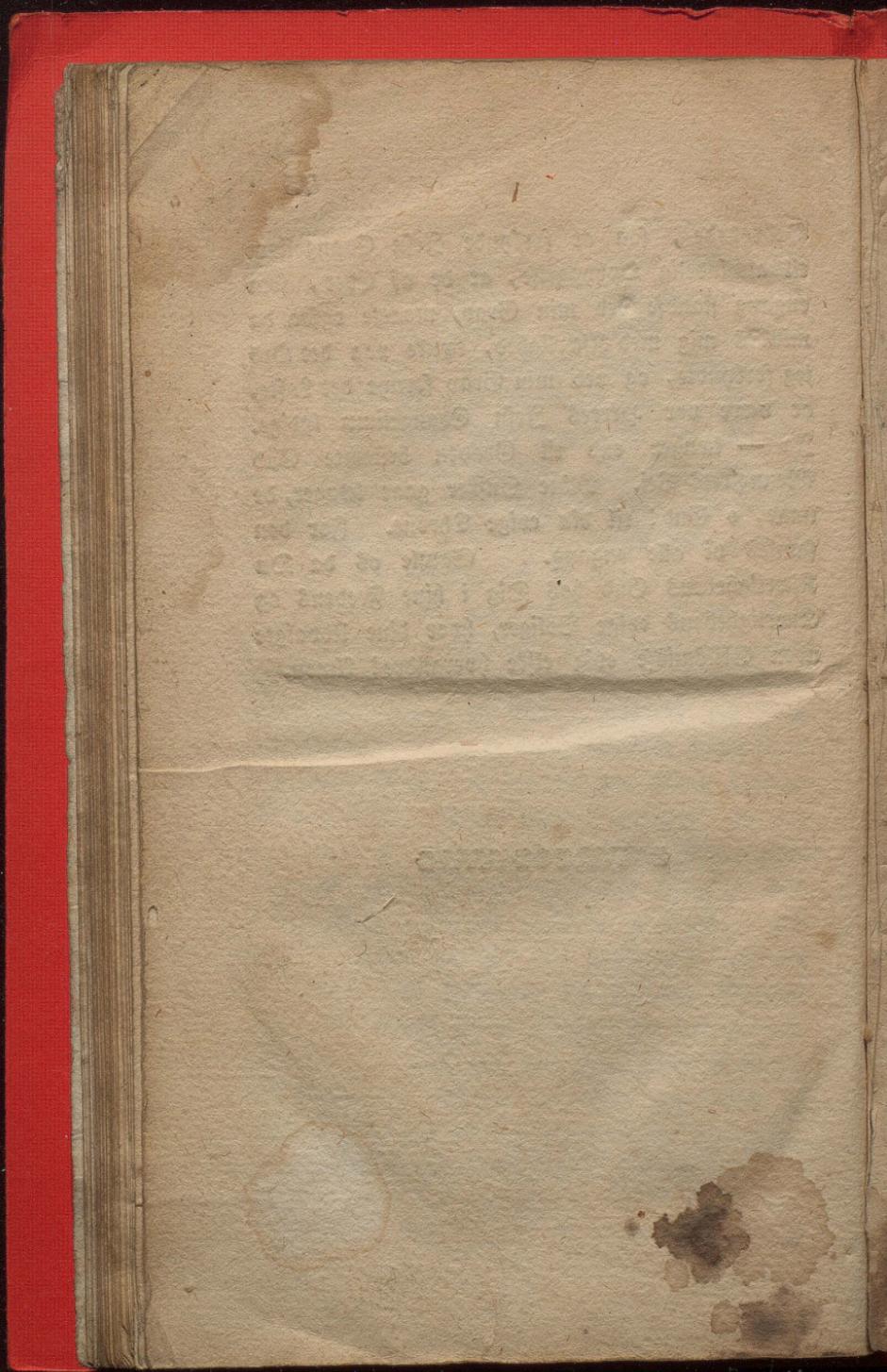
¹⁾ S. L. Hr. Pastor Schydtz.

Kirkens øvrige Betjente være takkede for den Agtelse og Redebonhed, med hvilken De ere komme mig imøde. Jeg glæder mig ved at kunne gjøre Regning paa Deres venstabelige Tjenstfærdighed og velmenende Underretninger om det, hvori jeg som Fremmed trenger til Bevæledelse, og værer igjen forsikkrede om min Ejendelser af Deres Godhed. Til Dem, som til den ganske Menighed, siger ei alene min Mund, men ogsaa mit Hjerte: Lader os elskke hverandres, thi Kærligheden er af Gud!

Saa er den da begyndt den Bane, som Overhyrden byder mig, uvist hvor længe, at vandre blandt Eder. Saa har jeg idag i Jesu Navn talet første Gang til Eder, uvidende om hvor ofte herefter, og hvor lang min Tid bliver in mellem denne Dag, og den da mit Stov nedskæres i Graven. Hvad Stedet angaaer, da har jeg, efter al rimelig Formodning, aldrig talet Herrens Ord saa nær ved min Grav, som denne Gang. Derved vaagner et Ønske i min Sjel. Anseer det ikke for ubestedent, thi det er Pligt. Ei forlanger jeg kosteligt Marmor paa min Grav til at fortælle de Efterlevende mit Navn, naar det kun maa være skrevet i Livets Bog. Men — give Gud mig Aland og Maade og Kraft til saa at undervise den Unge, sag at veilede den Vildfarende, saa at trøste den

Bedrosvede, saa at forkynde Jesu Evangelium til almindelig Opbyggelse, at de af Eder, som engang stodde ved min Grav, maatte ogsaa da mindes mig med Kjærlighed, tenke paa det Ord jeg forkyndte, og ved min Grav fornye det Øfste, at være vor Herres Jesu Evangelium lydige. Ja — længer end til Graven bestemte Gud Menneskers Vei. Mine Ønster gaae længer, de naae, o Gud! til din evige Throne. For den samles vi alle engang. Samle os da Du Kjærlighedens Gud hos Dig i hine Fredens og Kjærlighedens evige Boliger, hvor dine Udvælgte uden Skilsomme evig elsker hverandre! Amen.

De betydeligste Trykfejl.

- Side 8, Linie 10, staaer: frygt løs: frygte
— 15, — 4, staaer: Fredelighed løs: Nedelighed
— 39, — 3 nedenfra, staaer: Nige løs; Ninge
-

21370 C 11011000000000

21370 C 11011000000000

554